

ZADRUGAR

G L A S I L O
N A B A V L J A L N E
Z A D R U G E
U S L U Ž B E N C E V
D R Ž A V N I H
Ž E L E Z N I C
V

L J U B L J A N I
L E T O • X V I

12

V S E B I N A

† DR. ANTON KOROŠEC / KONFERENCE O ZADRUŽNEM
TISKU / ZAKONSKO DOLOČEVANJE CEN IN NADZOR NAD
NJIMI / NAŠE OGNJISČE: OTROSKE ZIMSKE IGRE — LON-
CENA PEČ V SOBI — POMLAD V STANOVANJU / PREHRANA:
KISLO IN SLADKO ZELJE V NAŠI ZIMSKI PREHRANI / PISANO
POLJE / LEPOSLOVJE: RDEČI KAMEN — NOVOLETNA PRAV-
LJICA / ZADRUŽNI VESTNIK / IZID VOLITEV DELEGATOV IN
NJIH NAMESTNIKOV KREDITNE ZADRUGE USLUŽBENCEV
DRŽAVNIH ŽELEZNIC V LJUBLJANI, DNE 20. OKTOBRA 1940.

Praktična darila za božič!

Moške in damske svilene in volnene šale, rokavice, nogavice, toplo perilo, lepi barchenti za domače obleke,

ZA OTROKE

šolske potrebščine, vse dobite v združnih prodajalnah.

Nakupovalni termin v decembru

Radi božičnih praznikov in letnega popisa blaga bo meseca decembra odprt nakupovalni termin že

v torek, dne 17. decembra 1940.

Prosimo, upoštevajte!

Trgovine zaprte Letna inventura

Po predpisih zakona in pravil mora izvesti zadruga koncem vsakega leta popis vsega blaga. Ta popis bo opravila letos dne 29., 30. in 31. decembra. Radi tega bodo zaprte trgovine:

Špecerijske v Ljubljani (obe) in na Jesenicah v soboto, dne 28. decembra od 12. ure naprej,

manufakturne v Ljubljani in v Mariboru, dne 30. in 31. decembra ves dan.

Opozarjamo člane na to objavo in Vas prosimo, da jo upoštevate in navedene dneve

ne prihajate v trgovine.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 12

Ljubljana, 20. decembra 1940

Leto XVI

† DR. ANTON KOROŠEC

Dne 14. decembra t. l. je umrl v Beogradu **dr. Anton Korošec**, predsednik Glavne zadrugne zveze, predsednik senata, prosvetni minister, bivši predsednik vlade, bivši minister za promet itd.

Velikemu Slovencu, Jugoslovanu in zadrugarju

Večna slava!

Konference o zadružnem tisku

V zadnjih dveh letih je naša Zveza intenzivneje pokrenila vprašanje zadrugne propagande v splošnem in zadružnega tiska posebej.

V naslednjem hočemo čitatelje „Zadrugarja“ informirati o razgovorih in sklepih, ki so se ob raznih prilikah vršili, oziroma so bili glede na zadružno propagando in zadružni tisk storjeni.

Kaštelanski program.

Ko je dne 26. maja l. 1939. v Kaštel Starem zborovala. XVIII redna letna skupščina Zveze nabavljajalnih zadrug drž. uslužbencev, je obravnavala tudi vprašanje ideološke zadrugne vzgoje.

Skupščina je k tej točki sprejela sledeče sklepe (priobčujemo jih skrajšane):

1. V prepričanju, da je tisk eden najvažnejših inštrumentov propagande, skupščina smatra, da naš polmesečnik „Zadružna zastava“ ne ustreza v celoti svojemu namenu, in je potrebno, da se preosnuje v tednik, ki naj v poljudni obliki tolmači in širi zadružno idejo med vse plasti zadrugnikov: list naj prinaša tudi informativne, zabavne in gospodarske (gospodinjske) članke.

2. V dravski banovini naj se izdaja skupni list analogne vsebine v slovenskem jeziku.

3. Skupščina smatra nadalje, da je v cilju uspešnejše propagande potrebno, da se pri združnem tisku razširi krog sodelavcev, oziroma za propagando v dnevnem, strokovnem in stanovskem časopisju pridobijo novi sotrudniki. Uprava Zveze naj skrbi za to, da se v vseh večjih dnevnikih odprejo stalne ali vsaj periodične rubrike o našem združnem pokretu.

Prva konferenca združnega tiska v Mostarju.

Ob priliki XIX. redne letne skupščine v Mostarju (28. junija 1940) so se sestali uredniki združnih listov, ki jih izdajajo posamezne zadrugę drž. uslužbencev, da se natančneje porazgovorijo o načinu urejevanja svojega časopisa. Navzoči so bili: Štibler za „Zadrukarstvo“ (Beograd), Prvanov za „Zadružno zastavo“ (Beograd), Jarak za „Zadružni glasnik“ (Sarajevo), Houska za „Zadružno samopomoč“ (Sarajevo), Bubić za „Zadrugo“ (Sarajevo), Lešnik za „Mariborskega zadrukarja“ (Maribor), Jakšić za „Zadružni vjestnik“ (Zagreb), dr. Benko za „Zadrukarja“ (Ljubljana) in Fišer za „Zadružni pokret“ (Subotica).

Razgovorom so prisostvovali tudi predstavniki zadrug: Deržić in Baljkaš za Zvezo; Sarajlić, Bujukalić, Vitez, Budimir, Hočevlar, Lavrič, Bubić, dr. Kretanović za pokrajinske zadrugę.

Po vsestranskem razmotrivanju, predlogih in diskusiji je konferenca sprejela sledeće zaključke:

1. Koristna in hvalevredna je inicijativa Zveze, ki je sklicala to konferenco.

2. Konferenca ugotavlja, da v okrilju Zveze izhaja sedaj 11 listov s skupno letno tiražo od 861.320 izvodov, kar predstavlja solidno moč in važno sredstvo za propagando združnih načel in napredovanje poslovnih interesov in nalog naše združne organizacije.

3. Poedini listi so prikrojeni prilikam in potrebam svojih čitateljev, ali naš združni tisk kot celota nima enotnih pogledov na združni pokret, niti ne tesnejšega medsebojnega stika.

Zato konferenca predlaga:

- a) da Zveza v mesecu septembru zopet skliče konferenco združnega tiska v Beogradu, na kateri naj se izdelajo smernice za bodoće delo;
- b) v pogledu Zvezinih glasil je konferenca na stališču, da naj „Zadrukarstvo“ še nadalje ostane na dosedanji liniji z ideološkim in teoretskim razgledom, „Zadružna zastava“ pa naj zadobi obrambni in informativni značaj za celokupni naš združni pokret, zlasti glede interesov organiziranih združnikov.

Druga konferenca zadružnega tiska v Beogradu.

Druga konferenca zadružnega tiska se je vršila 4. in 5. oktobra t. l. v Beogradu.

O poteku te konference je napisal daljši referat g. Mihailo Avramović, ki ji je tudi sam osebno prisostvoval. Namenoma navajamo njegovo poročilo (skrajšano, vendar z bistveno vsebino), ker je zanimivo in važno vedeti mišljenje in vtise, ki jih je dobil od konference naš spoštovani in najbolj vidni zadružni delavec.

(Iz poročila g. Avramovića):

„Delo konference se je pričelo s čitanjem referatov. Referenti so bili trije: Prvanov, dr. Benko in Lešnik. Prikazati hočem, kar je bilo v teh referatih bistvenega.

Najprej je prečital svoj referat Prvanov. Navaja dva poskusa, da se odpravi profitarstvo: prvega z vidika proizvajalca, drugega z vidika potrošača. Potem ugotavlja, da se je zadružništvo uslužbencev razširilo tudi na ostale kategorije potrošačev in jim odprlo svoja vrata. Predavatelj pravi, da je težnja, da Zveza vzame v roke čim več skupnih nabavk in da pristopi v čim večji meri samoproizvodnji. V zadružno delo naj se pritegne tudi žena. Zlasti je važno, da se pospešuje zadružna vzgoja in izgradijo ideološki pogledi na zadružni pokret.

Drugi referat je podal dr. Benko. Referat na prvem mestu konstatira, da v zadružništvu ni edinstva in da se različno tolmači. Vendar je zadružna ideja v svojem bistvu enotna. Zadružništvo ni, nadaljuje predavatelj, samo gospodarski pokret, temveč ima tudi svoje socialno in kulturno vsebino. Ono je cilj in ne samo sredstvo. Zadružništvo se more v načelu razvijati brez mej. Ne more se vezati na kakšno politično doktrino, more pa imeti v narodnem predstavništvu svoje predstavnike, ki zastopajo lastno, t. j. zadružno politiko.

Tretji referat je podal Mirko Lešnik. Predlagal je, da se pri Zvezi osnuje Centrala za informacije, v Beogradu, Zagrebu pa zadružne knjižnice. Zadružna lista v Ljubljani in Mariboru naj se spojita.

Nadaljnja razprava se je delila na 4 temata:

1. Ugotovitev enotnega stališča glede vprašanj, ki se tičejo zadružništva.

2. Organizacija obveščevalne službe.

3. Možnost in organizacija zadružne propagande.

4. Povečanje števila naročnikov na „Zadružno zastavo“.

Glede prvega vprašanja so govorili: Štibler, Jakšić, Houska, Bubić, Lušicki; dr. Benko je podal tudi pismeno svoje mišljenje, ki se glasi:

1. Zadružništvo je prizadevanje s skupnim delom, s skupnimi fizičnimi, gospodarskimi, intelektualnimi in moralnimi močmi doseči

gospodarsko blagostanje in socialno pravičnost posameznikov in celote;

2. Zadrugništvo je prostovoljna združitev v skupnem delu in skupnem, prej označenemu cilju;

3. Zadrugništvo gradi pri tem svojem prizadevanju na obče veljavnih in priznanih etičnih načelih.

V odnosu med posameznimi vrstami zadrug mora vladati popolna solidarnost in vzajemna podpora.

K drugemu vprašanju sta govorila Štibler in Jakšić. Štibler je izrazil mišljenje, da naj bi Zveza imela tri liste. Prvi naj bi bil pisan v cirilici, drugi v latinici, tretji pa v slovenščini. Jakšić je predlagal, da morajo biti uredniki člani uprave, ali pa vsaj prisostvovati sejam. Dr. Benko je tudi glede tega vprašanja pismeno podal svoje mišljenje (kako naj se organizira tiskovni odsek pri Zvezi in redakcijski odseki pri uredništvih posameznih zadrugnih listov).

O tretjem vprašanju so govorili: Štibler, Jakšić, Deržič in Bubić in so se govori nanašali največ na vzgojo mladine v zadrugni misli in na ustanavljanje dijaških zadrug. Dr. Benko je v svojem referatu navedel še razne druge možnosti zadrugne propagande.

Po razpravi o urejevanju in širjenju lista „Zadrugne zastave“ je konferenca osvojila naslednjo resolucijo (skrajšano — op. uredn.):

1. Enotno stališče glede vseh vprašanj, ki se tičejo zadrugništva, je neobhodno potrebno. Zadrugništvo se mora in more umevati samo s stališča socioloških in družbenih činjenic.

2. Potrebno je, da se pri centrali organizira obveščevalna služba za zadrugne liste in zadruge. Uredniki in stalni dopisniki zadrugnih listov naj dobijo novinarske legitimacije.

3. „Zadrugna zastava“ naj postane centralni obrambeni list za najširše sloje zadrugnikov.

4. V mesecu decembru se mora vršiti ponovna in zaključna konferenca zadrugnega tiska.

V nadaljevanju svojega poročila g. Avramović ugotavlja svoje vtise s te konference.

Predvsem, da se izvestni zadrugni posli ne vršijo v duhu zadrugništva, kakor je bilo to zamišljeno; da pojmovanja niso šla sporedno s korakom razvoja zadrugnega pokreta; da to pojmovanje na splošno ne korenini v stvarnih njegovih osnovah. In kar je za nas najbolj važno: da v zadrugništvu ni in ne more biti edinstva, zato je tudi nemogoče govoriti o neki zadrugni teoriji ali zadrugni ideji.

To naziranje g. Avramovića se nam zdi tako dalekosežno, da bomo morali ob prvi priliki o njem obširneje spregovoriti.

Dr. L. B.

Zakonsko določevanje cen in nadzor nad njimi

Določevanje in uravnavanje — upravljanje cen je bilo vedno eno najvažnejših vprašanj vsakega gospodarstva. S tem problemom se je začela pečati svojčas tudi že naša Mednarodna zadružna zveza v Londonu, ki je usmerila svoj študij v tri smeri:

1. zakonsko uravnavanje cen, 2. cenovna politika narodnih in mednarodnih kartelov in 3. cenovna politika privatnih podjetij.

O zakonskem uravnavanju cen je Zveza že izdala svojo spomenico, dočim je pa proučevanje ostalih načinov določevanja in uravnavanja preprečila vojna. Izbruh vojne je sicer spremenil obseg in v nekem oziru tudi metode za uravnavanje cen, vendar pa te spremembe osnovnih pogojev za razmotrivanje zakonskega uravnavanja niso bistveno spremenile in radi tega moremo njihovo analizo uporabiti tudi za sedanje razmere. Da opozorimo na gotove specifične probleme določevanja cen, priobčujemo kratek pregled spomenice, ki jo je izdala Mednarodna zadružna zveza o zakonskem uravnavanju cen.

Oblike in metode nadzorstva nad cenami.

Če hočemo razumeti gospodarski pomen udejstvovanja države pri določanju cen, moramo razlikovati med določanjem cen blagu na različnih stopnjah proizvodnje in prodaje kot a) proizvodniške cene, b) cene veletrgovine, c) cene maloprodaje. Pri obravnavanju teh cen moramo delati še razliko med najnižjimi in najvišjimi dopustnimi cenami in slednjič se mora upoštevati še določitev napetosti med vele- in maloprodajo, ki se more odrediti ali istočasno, ali pa tudi ločeno od določitve cen samih. Pri pridelkih, surovinah, živilih itd. gre navadno za najnižje proizvodniške cene. Odreditev teh cen stabilizira na izvestni ravni stroške proizvodnje in dobiček proizvajalcev, se pa pri tem ne dotakne napetosti med vele- in maloprodajnimi cenami, ki znašajo pogosto 30 do 50% konsumne cene. Odreditev najniže dopustnih veleprodajniških cen, ki zadeva blago ob prehodu od veletrgovca na maloprodajalca, nudi zakonskemu urejanju široko polje gospodarskega udejstvovanja, na katerega odpade pogosto 7 do 25% konsumnih cen. Preostane še določanje cene v maloprodaji, to je cene, po kateri se blago prodaja potrošaču. Določanje napetosti med cenami v vele- in maloprodaji ima tudi namen z različnimi sredstvi doseči, da se vzdrže cene na izvestni ravni — nivou. S predpostavko, da se more učinkovito izvesti in nadzorovati, je tako določanje zelo prožno sredstvo za uravnavanje cen, ker pri njem dejansko ni potrebno predpisati niti stroškov proizvodnje niti prodajnih cen.

Poglavitna razlika med najnižjimi in najvišjimi dopustnimi cenami je v tem, da so prve zakonska meja, pod katero se blago potrošačem ne sme prodajati, slednje pa gornja meja, ki se pri prodaji ne sme prekoračiti.

V določenih okoliščinah se morejo predpisati najvišje cene ne samo malim in veletrgovcem, temveč tudi producentom, n. pr. kadar hoče oblast preprečiti porast produkcijskih stroškov in se cene ustalijo na izvestni ravni, da more pri tem industrija z dobičkom prodati izvestno množino svoje proizvodnje.

Zakonska zaščita agrarnih cen.

Po zakonski poti je mogoče cene agrarnih proizvodov na tri načine držati na določeni višini: a) z državnimi operacijami na tržiščih, b) s prisilnim karteliranjem trga in c) z neposredno določitvijo najnižjih produkcijskih cen.

Državne operacije na tržiščih so bile prvotno načini, ki so se najbolj in največ uporabljali za vzdrževanje cen agrarnih proizvodov. Država poseže na trg ali neposredno, ali pa po svojih agentih s tem, da nakupi zadostne množine nekih pridelkov v trenutku, ko grozi trg, da bo cene potisnil pod odrejene najnižje cene. Taki nakupi zahtevajo pogostno visoka sredstva in so zvezani s precejšnjimi, s trgovskega vidika ne vedno upravičenimi riziki ter jih zato ni mogoče podvzemati brez izvestne zakonske odobritve in parlamentarne sankcije. To pomeni, da se v mnogih primerih cene določajo po zakonodaji in s trajno intervencijo države. Tipičen primer za tako zaščito je intervencija švedske in bolgarske vlade na žitnem trgu.

Prisilno karteliranje trga je bila v zadnjih 8 letih najljubši način zaščite. Cena sama pogosto ni imela nikake zakonske osnove in se ni mogla prisilno uveljaviti, je pa bila kljub temu učinkovita.

Zakonska določitev najnižjih cen je bila pogosto združena z zgoraj popisano „urejeno prodajo“. Poljedelski proizvajalci so se rade volje pokoravali številnim določbam takega skrajno birokratičnega in okornega sistema, ker so bile predpisane najnižje cene navadno precej višje od cen, ki bi jih sicer, ako ne bi posredovale državne oblasti, dosegli na prostem tržišču. Šele, ko so oblasti skušale predpisati ne le najnižje, temveč tudi najvišje cene, je nastopil odpor proizvajalcev.

Ta politika, ki so jo razne evropske države vodile, da bi cene agrarnih produktov držale na izvestni višini, pa v splošnem ni rodila pomembnejših uspehov. Visoke in najnižje cene so bile neredkokrat povod, da so se obdelale prekomerno velike ploskve sveta in da so poljedelske industrije preveč povišale svojo produkcijo ter so povzročile strogo uveljavljanje kvantitativnih omejitev. Posledica teh omejitev je bilo pogosto umetno pomanjkanje blaga in dviganje cen

na višino, ki je nadkrilila najnižje cene in povzročalo s tem, da so se odredile najvišje dopustne cene, ki so jih pa poljedelski proizvozniki redno odločno odklanjali.

Določitev cen za potrošno blago in služnosti.

Ta način nadziranja cen nastane v zvezi

a) z zahtevami denarne politike in je navadno prehodnega značaja, b) z zahtevami socialne politike in c) z zahtevami izrednih prilik, ali če grozi vojna.

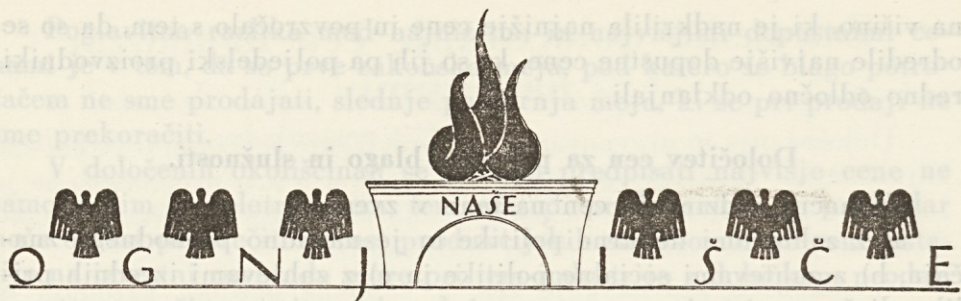
Znižanje vrednosti — razvrednotenje denarja v državah „zlatega bloka“ jeseni leta 1936. in valutni ukrepi, ki sta jih izdali že leta 1934. in 1935. Češkoslovaška in Belgija, so spremljali še posebni zakoni, ki so prepovedovali vsako zvišanje cen preko cen, ki so obstajale za časa uradnega znižanja vrednosti denarja.

Posebno viden primer zakonite določitve cen kot del socialne reforme je bila Francija. Zakonodajna vlada ljudske fronte je hotela preprečiti neupravičene poraste stroškov in izdatkov za življenjske potrebščine, ki bi lahko sledili sprejemu dalekosežnih socialnih zakonov.

Kar se tiče odrejanja cen, ki jih povzročajo potrebe vojne, pripominja Zveza v svoji spomenici: Napet mednarodni položaj je pred kratkim skoraj v vseh državah dovedel do intenzivnih priprav za primer vojne in med različnimi ukrepi, ki so se predvideli, niso bile prezrte tudi potrebe, da se nadzirajo cene. Ukrepi, potrebni za primer vojne se ne pripravljajo samo v državah, ki so v nevarnosti, da se neposredno zapletejo v vojno, temveč tudi v državah, ki upajo, da bodo ostale nevtralne, pa morajo računati s tem, da bodo tudi same zašle v težkoče glede preskrbe življenjskih potrebščin. Sedanji položaj se razlikuje od onega ob izbruhu svetovne vojne v tem, da so v maloprodaji cene pri velikem številu za preživljanje važnih predmetov že pod kontrolo, bodisi de iure, bodisi de facto. To velja za blago, pri katerem odredi država najnižje proizvodniške cene in cene veleprodaje (pšenica, mlečni izdelki, meso itd.), in kjer hoče preprečiti prekomeren porast cene izdelanih produktov (kruh, sveže mleko itd.), bodisi s tem, da nadzira brutto napetost med vele- in maloprodajo, ali pa s tem, da uvaja najvišje dopustne cene za maloprodajo. Če izbruhne vojna, bi bilo potrebno samo še obseg obstoječe prakse razširiti in ji dati zakonsko podlago tam, kjer ta še ne obstaja.

(Konec prih.)





OTROŠKE ZIMSKE IGRE.

Naberemo 4 ali 5 majhnih, gladkih kamenčkov. Igra obstoji v tem, da napravi otrok 4 ali 5 skokov in vsak skok zaznamujemo s kamenčkom. Potem izmerimo skupno razdaljo vseh skokov in kdor je v petih skokih preskočil najdalj, je zmagovalec.

Žoga v obroču.

Prvi otrok podi po vrtu sem in tja, ali kakor koli se mu zljubi, lesen ali pločevinast obroč. Drugi otrok skuša zagnati mehko žogo skozi leteči obroč, ne da bi se ga žoga dotaknila. Čim se mu je to posrečilo, menjata otroka vlogi.

Ta igra je zelo primerna za suhe zimske dni. Pri tem se otroci razgibljujejo in naužijejo svežega zraka. Če pa je potrebno, da zaposlimo pri igri več otrok, potem postopamo sledeče:

Obroč obesimo na kako vejo in sicer tako nizko, da bodo otroci mogli vreči žogo skozi njega. Razdalja med obročem in mestom, od koder bodo otroci metali žogo skozi obroč, se določi po velikosti otrok. Zmagovalec je tisti, ki pri določenem številu lučajev najmanjkrat zadene v obroč.

Igra z zamaški.

S štirimi ali petimi velikimi plutovinastimi zamaški zgradimo stolp. Z ravnilec ali palčico poizkušajo otroci prekucniti vrhnji zamašek, ne da bi pri tem „prizadeli škodo“ ostalemu stolpu. Igralec mora odstopiti od igre, če se mu to po treh poizkusih ni posrečilo. Z malo potrpljenja in vaje do-

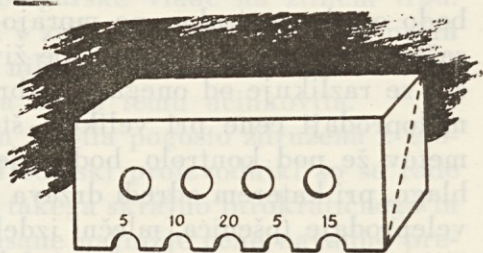
bijo otroci pri tej igri precej spretnosti.

Umetniki.

Vsak otrok pri mizi naj dobi kos papirja in svinčnik. Vsak naj potegne na papirju črto kakršno koli hoče, vodoravno, pokončno, krivo itd. Tedaj si otroci med seboj zamenjajo papir in vsak mora na temeljno črto narisati nekaj, kar sam hoče, vendar mora to nekaj predstavljati. Starejša oseba potem risbe oceni in določi nagrado.

Igra s frnikulami.

Za to igro potrebujejo otroci lesen zabojček ali močno škatlo, ki pa mora biti precej visoka. Na sprednji spodnji strani izrežemo pet majhnih pol luknic, nad njimi pa štiri polne



Zabojček za frnikule

luknice samo za spoznanje večje od frnikul, s katerimi se bodo otroci igrali. V škatlo samo pa vtaknemo kos lepenke v smeri, kakor je označeno na sliki. Po tej lepenki bodo drsele frnikule, ki jih bodo otroci vrgli notri skozi zgornje lukne in bodo prišle skozi spodnje ven. Če se prikaže frnikula pri prvi luknici, šteje to za pet točk, če pri zadnji 15 točk. Tako

škaflo je lahko pripraviti in se bodo otroci posebno v zimskem času, ko se ne morejo igrati zunaj, dobro zabavali v sobi.

Abecedna tekma.

Vsak otrok dobi svinčnik in kos časopisnega papirja. Na dano znamenje otroci začno čitati besedilo na časopisnem papirju in si sproti zaznamujejo črke po abecednem redu. Zmagovalec je tisti otrok, ki prvi pravilno sestavi abecedo. Ta igra je zelo razgibana in so zanj navdušeni tudi odrasli.

Oprema stanovanja.

Izberemo eno črko iz abecede, morada črko P. Prvi igralec reče: Jaz sem opremil svoje stanovanje s posteljo. Drugi: Jaz sem opremil svoje stanovanje s poličko. Tretji: Jaz sem opremil svoje stanovanje s preprogo itd. Vse besede se morajo začeti z isto črko. Konec igre je, ko nihče več ne more prispevati nikake besede. Zmagovalec je tisti, ki najdalje vztraja.

Otrokom je treba najti zaposlitve, kadar se ne morejo igrati zunaj ali kadar odložijo svoje učenje. Zaposlitev pa mora biti taka, da jih zabava in zanima in če mogoče tudi vzgaja. Če je v rodbini več otrok, naj starejši prevzame vodstvo. Seveda imajo otroci neprimerno več veselja in užitka, če so tudi starši z njimi pri igri.

Megličeva.

LONČENA PEČ V SOBI.

Lončena peč v sobi je sicer postavljena samo zato, da z njo ogrevamo prostor, v katerem živimo, pa je vendar škoda, če mi te peči ne izrabimo tudi v druge namene. V taki peči imamo vedno lahko lonec tople vode, ki nam neštetokrat na dan prav pride. Čim je ogenj pogorel in je samo še malo žerjavice, postavimo v peč lonec z vodo.

V poletnem času kurimo v taki peči z ogljem. Par treščic in nekaj ko-

ščkov oglja nam dá močno žerjavico, na kateri lahko pogrejemo vodo ali pa tudi kaj skuhamo. S pripravo takega ognja ni skoro nikakega dela. Kako težko je marsikateri uradnik ali uslužbenki sploh, ko nima prav nikake možnosti v svoji sobi, da bi si kdaj pripravila čaj ali pogrela vodo za umivanje ali pranje. Nepréstano dan za dnem prositi gospodinjo in biti od nje popolnoma odvisna za toplo vodo, brez katere sploh ni mogoče izhajati, jo lahko in upravičeno spravi v slabo voljo. Z malimi izdatki in trdom bi se vsako dekle, ki ima v sobi lončeno peč, lahko temu izognila. Zaboječek z ogljem in malo drobnih treščic se lahko skriva v vsaki sobi, da ne kvari njenega „ugleda“.

Z malo dobre volje si v taki peči lahko vse skuhamo. Seveda moremo postaviti v pečico samo eno posodo. Zato se v peči najbolj skuhajo jedi, ki jih ni treba mešati in jim med kuhanjem kaj dodajati. Marsikomu je znano, kako dobro se skuha v veliki kmetski peči fižol, ješprenj, kaša itd. V peči prihaja toplota od vseh strani in ne samo od spodaj, kakor na štedilniku, in to je tisto, kar da jedi tako prijeten okus. Isti postopek se vrši v sobni peči.

Neka gospa, ki je pred prvo svetovno vojno živela v velikem izobilju, pa je pozneje obubožala in ostala sama, ni mogla zahajati na hrano v gostilno; zato si jo je sama pripravila v sobni peči. Nekoč je povabila k sebi še neko gospodično, ki je obolela na želodcu in ni mogla prenesti gostilniške hrane. Več mesecev se je v tej peči kuhala dietična hrana v splošno zadovoljstvo obeh. Neredko kdaj sta imeli tudi močnato jed. Ko je pogorel ogenj, je gospa odstranila žerjavico, na razbeljeno dno pečice pa je položila ozki pečenjak z močnato jedjo. Tu je ona lahko spekla vse in skuhala vse, kar ni zahtevalo posebnega obračanja ali mešanja.

S tisto posodo, ki jo rabimo za kuhanje v pečici, bi se seveda ne mogli bogve kako postavljati. Skoro nemogoče je, da bi jo vsak dan sproti očistili, in če je ne, se nanjo nabere dosti saj in ožganine. Ta ožganina potem varuje lonec, da se tako hitro ne prežge.

Zdaj, ko se špirit tako draži in ga bo sčasoma morda sploh težko dobiti in je poleg tega še vedno velika nevarnost, da se nam zgodi nesreča, če nismo dovolj previdni, bo vsekakor bolje, da si pomagamo s pečjo. Mala trinožna železna nizka kobilica je v tak namen kaj primerna. Posoda se ne pokvari tako naglo in bolj trdno stoji na kobilici kakor direktno na ognju.

V Italiji in tudi v Julijski krajini kuhajo ljudje v mestih in na deželi mnogo na oglju. Na ognjiščih imajo prirejene posebne pečice za oglje. Ko oglje zagori, postavijo okrog roba te pečice več posod. Nekateri trdijo, da je jed ukusnejša, če je kuhana na oglju kakor na plinu.

Ne bi bilo prav, če bi stradali tople vode, ki je tako potrebna za naše zdravje in našo udobnost, dokler je v naši sobi peč, ki nam je za majhen trud pripravljena nuditi ves dan toplo vodo.

Megličeva.

POMLAD V STANOVANJU.

Če smo bili poleti navajeni, da nismo bili nikdar v sobi brez svežega cvetja, se nam zdi v zimskem času kar nekako vse pusto in prazno. Kupovati cvetlice pozimi, si more malokdo privoščiti, vsak pa si jih lahko z malim trudom vzgoji v svoji sobi brez izdatkov.

V malo plitvo posodico, morda krožnik, položimo srček, ki smo ga izkrojili iz lepe, sladke repe ali rumene kolerabe. Ta srček potem zalijemo z vodo, ki jo vsaj enkrat na teden menjamo. Že v nekaj dneh bomo opazili, da je začel srček poganjati lepa mla-

da stebelca, ki polagoma dobivajo peresca. Poseben užitek je opazovati lepo in naglo rast. Repa zraste kakih 20 cm visoko in ko začne delati cvetje, začne tudi usihati; tedaj jo vržemo proč, ker začne gniti, v posodico pa položimo spet novi srček.

Nekaj posebno lepega je zelenje grapefruita. V malo posodico vsadimo semena in prav kmalu bomo imeli na mizi šopek svetlo zelenih peres, ki ne bodo v manjši okras mizi kakor vsak šopek iz cvetličarne. Pri grapefruitu je seveda vprašanje, če tej rastlini ustreza naša zemlja in zračna toplota. Treba bi bilo pač poizkusiti. Naša repa se je v tem pogledu že izkazala.

M.



KISLO IN SLADKO ZELJE V NAŠI ZIMSKI PREHRANI.

Zelje je skoro edina zelena in sveža hrana, ki jo oživamo v zimskem času, če si ne moremo kupiti drage uvožene cvetače ali zimske solate. Kislo zelje morda nima kakšnih posebnih hranilnih vrednosti, vsebuje pa take snovi, ki med prebavo očistijo kužnih klic in drugih škodljivih snovi vse prebavne organe, skozi katere gre naša hrana do iztrebkov. Najbolj zdravno je seveda kislo zelje, če ga uživamo surovega. Pa tudi kuhano kislo zelje je zdravo v vsakrteri obliki. Koliko različnih navodil imamo samo mi Slovenci za kislo zelje: zelje s krompirjem, zelje s kašo, joto, segedinski golaž itd. Vsaj enkrat na teden bi moralo biti zelje na mizi.

Sladko belo ali rdeče zelje vsebuje mnogo žvepla, ki je tudi potrebno našemu telesu kakor železo ali apno. Pri kuhanju so prav žveplene snovi tiste, ki povzročajo neprijeten duh sladkega zelja. Sladko zelje kuhamo vedno

drobno zrezano, da pride pri kuhanju čim več zraka do peres. Tudi kuhamo sladko zelje odkrito in ne pokrito. Navedem nekaj navodil, kako pripravljajo sladko zelje v drugih krajih sveta.

Francosko navodilo.

Sladko zelje, ki smo ga skrbno oprali in drobno zrezali, skuhamo in mu dodamo na koščke zrezan kuhan krompir ter vse skupaj dobro stlačimo. V kozici segrejemo mast, vržemo nanjo čebulo, pokrijemo, da se čebula pokuha, potem pa stresemo zelje s krompirjem in še malo popečemo. Zaleže za dve prikuhi in je zelo okusno.

Češko navodilo.

Glavico sladkega zelja dobro operemo, drobno zrežemo in pripravimo primerno količino širokih rezancev. V kozici razbelimo surovo maslo, dodamo zelje, pomešamo, prilijemo malo vode, pokrijemo ter kuhamo tako približno eno uro na prav malem ognju. Nato zelje odkrijemo in kuhamo odprto še tako dolgo, da se voda pokuha in zelje zarumeni. V to zelje stresemo kuhane rezance in postrežemo.

Ameriški način.

Lepo glavico sladkega zelja operemo, zrežemo ter denemo v skledo vode, ki smo ji dodali nekoliko kisa. Po preteku pol ure razbelimo v kozici maslo in hitro dodamo ožeto zelje, lovorjev list, tri klinčke, par zrn popra in dva kislikasta nastrgana jabolka. Vse to kuhamo do mehkega in večkrat pomešamo, ker se zelje rado prismodi. V kozici razbelimo maslo, zarumenimo malo moke in stresemo vanjo zelje. Nazadnje potresemo zelje še s sladkorjem in kanemo vanj malo limoninega soka.

Teletina, zavita v zeljnate liste.

Potrebujemo glavico zelja, $\frac{3}{4}$ kg teletine, $\frac{3}{4}$ skodelice riža, 3 žlice nastrgane čebule, veliko žlico masla, pol-

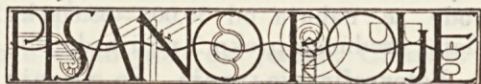
drugo skodelico mleka, soli in nekoliko razredčene paradižnikove mezge.

12 velikih listov zelja operemo in hitro prevremo. Teletino in riž kuhamo v vreli vodi pol ure. Ohlajeno teletino zmeljemo in pomešamo z rižem, napolnimo peresa, jih zvijemo in povežemo ter opečemo rumeno na maslu. Ko so na vseh straneh zavitki lepo rumeni, jih zalijemo z juho, v katero smo dodali paradižnikovo mezgo in druge začimbe, posebno pa kislo smetano.

Sok kislega zelja in repe.

V Ameriki pripravljajo iz zeljnice svojo slavno pijačo „kocktail“. K raznim drugim sadnim sokom pridenejo še zeljnico in ne morejo prehvaliti njenega okusa. Zeljnico priporočajo zdravniki tudi bolnim na pljučih. Če ni zelje preslano, je zeljnica izredno dobra pijača. Tako zeljnico ali repnico bi moral človek vsak dan piti na tešče, pa bi bilo manj želodčnih in črevesnih bolezni. Posebno od božiča do prve zelene hrane, bi morali uživati to vodo. Po kmetijah jo pri vsakem umivanju zelja ali repe odcedijo in vržejo proč. Pa bi tudi njim ne škodila!

M.



Človek, ki je star 70 let, prebije: v spanju 23 let, v delu 19 let, v počitku 10 let, pri jedi in pijači 6 let, v potovanju 6 let, v bolezni 4 leta, v oblačenju 2 leti.

Krvni pritisk pri normalnem in zdravem človeku mora po mnenju nekaterih zdravnikov znašati število let njegove starosti plus 100.

Prva budilka, ki so jo skonstruirali, posluje že neprekinjeno 300 let.

Vodja husitov Jan Žiška je ukazal, naj po njegovi smrti iz njegove kože napravijo boben, da bo tudi poslej lahko na čelu svojih vojakov.

Predpotopna žival dinosaurus je potrebovala okoli 250 kg hrane na dan.

Največji magnet na svetu imajo v leningradskem zavodu za radij; tehta 75 ton in lahko pritegne k sebi 125 ton železa.

Pajčevinasta nitka je sestavljena iz več kot 4000 drobnih vrvic.

Človeški noht zraste v vsaki sekundi za 0,000.000.002 m, to se pravi za okoli 1 mm na teden.

Če zganeš kos papirja, ki je 1 mm debel, enkrat dobiš debelino 2 mm, če ga zganeš drugič, bodo plasti skupaj debele 4 mm, tretjič 8 mm itd. Če tako zganeš 23 krat, dobiš debelino, ki se približuje višini najvišje gore sveta. Poskusi, ali pa izračunaj!

Dolina Jozafat. Ali bomo na dan vesoljne sodbe imeli vsi prostora v dolini Jozafat? Račun pokaže, da ne, ker je ta dolina dolga samo 4 km in široka 200 m. Pač bi imelo sedaj živeče človeštvo dovolj prostora v četvero-kotu Ljubljana—Kresnice—Kamnik—Kranj, s pogojem, da se zadovoljujejo 4 ljudje z enim m².

Vsaka igra z domino ima 284 milijard 528,211.840 kombinacij.

V kubičnem kilometru morske vode se nahaja od 30.000—65.000 kg zlata, vrednega preko 3 milijarde din.

Fotografiranje vonja. Po pisanju ameriških listov je uspelo ameriške-mu biologu dr. Tuckeyu s Higienškega instituta univerze v Illinoisu, fotografirati molekule duha (vonjave). Tako je fotografiral vonjave raznih virov na ta način, da je valove vonjav prestregel z roentgenskim aparatom in jih nato reproduciral na plošči, čez nekaj časa pa ploščo znova fotografiral. Na takšni fotografiji se vidijo elementi, ki v izvesni vonjavi prevladujejo, a ki jih na prvi reprodukciji še ni. Te fotografije so preciznejše od človeškega voha.

Znamenite najdbe. Naorskem dnu v bližini kraja Baie v Neapel-

skem zalivu so našli v morju cele fragmente iz marmorja in kipe, ki izvirajo iz najstarejše dobe rimske kiparske šole. Našli so ostanke portalov s korintskimi frizi, ki so krasili vile bogatih rimskih plemičev, ki so svoje poletne počitnice prebili v Baiah. Kadar je voda nizka, se lahko vidijo naorskem dnu celi hodniki z antičnimi spomeniki, tla iz mozaika. Kraji, kjer so se nekdaj vršile gostije in orgije, pokrivajo sedaj korale in alge.

V Egiptu so često že našli v piramidah pribor za šminkanje. Te dni so v nekem 3000 let starem grobu v državi Peru (Južna Amerika) našli poleg mumije mlade deklice torbico, v kateri se je nahajala šminka za ustnice.

Zanimivi pisalni stroji. Za inženjerje, matematike in druge so pričeli graditi pisalne stroje s popolnoma matematičnimi in kemijskimi znaki, z znaki za profile pri železnih in mostovnih konstrukcijah i. t. d.

ANEKDOTA.

„Mi smo v večini“.

Nemški dramatik Wedekind je bil v začetku svoje karijere često tudi igralec v svojih dramah. Münchenski publiki pa to ni bilo všeč. Nekoč so igrali neko Wedekindovo delo pred napol prazno dvorano. Sredi dejanja pa je pričela publika žvižgati. Tedaj je stopil Wedekind na rob odra in vzkliknil:

„Dragi moji, dajte mir, ne pozabite, da smo mi tu gori v večini!“

Izkupil jo je.

Potnik (šoferju): Hej, kdaj pa bo odpeljala ta Noetova barka?“

Šofer: „Kar vstopite, takoj bomo odpeljali. Samo na osla smo še čakali.“



John Harris:

Rdeči kamen

Najbolj žalosten kraj v celem Koloradu, Nevadi in Nebraski je bil brez dvoma staro, nekdanje slavno mesto Mankos. Približno trideset ljudi je prebivalo tu v brezupnem stanju in čakalo kot decembrske muhe na miren, topel prostorček, da bi tam počasi umrli. In vendar niso izgubili ti stari zlatokopi upanja. Vsekakor bi bili laže prenašali vse to, če bi jim dajal skopuh Bill, lastnik edinega bara in nekaterih prodajalen v mestu, kaj na upanje.

Charlie Starr, ki je ravno stopil v Billyjev bar, se je odlikoval s posebnim izrazom v obličju. Na prvi pogled se je videlo, da je v prav posebnem razpoloženju. In vendar se ni godilo mladeniču najslabše. Pred tremi leti se je Charlieju posrečilo najti zlato grudo, približno toliko ko golobje jajce. In to kepico zlata je previdno hranil za slabe čase. Vsekakor je bil dovolj pameten, da ni svoje skrivnosti nikomur zaupal. Zato tudi ni mogel lastnik bara niti od daleč slutiti, da mož, ki sedi sedaj v baru za mizo in zahteva viski na kredo, skriva v svojem naprsnem žepu nekaj, o čemer se ni v Mankosu tekom zadnjih let nikomur niti sanjalo. Zato tudi ni rekel skopi Bill na Charliejevo naročilo ne bev ne mev, ampak samo odklanja-joče je odkimal s svojo težko, mastno glavo:

„Pri meni lahko dobiš na upanje samo požirek jesiha, Charlie. Kredit je umrl!“ In potem: „Ali si pozabil, da mi dolguješ še pet in dvajset dolarjev?“

Charlieju je stopila kri v glavo. Tekom mnogih let, ki jih je preživel tu, je porabil pri skopuhu na tisoče dolarjev in brez mere zatega prahu je dobičkar kupil za jedačo od njega. In sedaj ga terja za ničvrednih pet in dvajset dolarjev! To je bilo za Charliejevo potrpljenje le preveč! Dvignil se je in vzel iz mošnje z zmagoslavnim obličjem kepo zlata in jo pomolil Billyju pod nos. „Poglej tole, ljubček,“ se je smejal porogljivo Billyju v presenečeni obraz, „le dobro si oglej. Kaj praviš k temu? Ali bo tudi še sedaj linčan gospod Kredit?“ S temi besedami je odlomastil iz bara. In uro kasneje se ni v celem Mankosu govorilo nič drugega kot o možu, ki je našel zlato. Medtem pa je sedel ubogi Charlie doma s svojo zlato kepico in si bridko očital, da se je pred Billyjem bahal s svojim zakladom. Ven-

dar je bilo sedaj prepozno kesati se. Charlie je poznal ljudi. Zato je skrbno zapahnil vrata in začel snažiti svoj revolver. Hotel je biti pripravljen na vse primere. Novica o Charliejevem bogastvu se je valila kakor plaz v skalnih gorah. In po Billyjevem pripovedovanju je zrasla kepica do velikosti kokošjega jajca. Neki drugi pripovedovalec si je drznil trditi, da je tako velika kakor moška pest. Potem je neprestano rastle do obsega otroške glave. Pa tudi to ni bilo dovolj. Že so pripovedovali, da je odkril Charlie neznanska zlata polja in nujno išče zlatokope in inženjerje. Mankos, najbolj žalosten kraj celega Kolorada, Nebraske in Nevade, je preživel preko noči neznan-ski pretres: konjunktura je stala pred vrati.

Tisti čas se je odpravil Charlie Starr na pot k reki Mankosu. Bil je še vedno prepričan, da mora biti gori v gorah mnogo zlata. Polagoma je začel preiskovati reko, najbolj na onem mestu, kjer je pred tremi leti našel svojo zlato grudico, ki je sedaj vzbujala toliko pozornosti. Tako sta minula dva meseca, odkar je Charlie izdal v Billyjevem baru svojo skrivnost. In medtem ko je v Mankosu ginilo vsako upanje, je Charlie neumorno iskal od jutra do večera. Neke noči je sklenil prenočiti v svojem šotoru, ki je bil postavljen ob reki, in ne vrniti se v mesto, da ne bi izgubil preveč časa. Z revolverjem pod glavo je legel počivat. Tako je ležal približno tri ure, ko ga je prebudil neznan šum. Previdno je pomolil glavo iz šotora. V razdalji približno dvajsetih korakov je opazil dve postavi, ki sta se oprezno plazili proti šotoru. Urno je odprl svoj revolver in stopil ven. Oba možaka sta se nemudoma ustavila. Njiju gibanje je izdajalo njuno namero. Toda Charlie ju je prehitel. Hitro je dvignil orožje in zavpil: „Roke gor!“ Sedaj se je zmanjšala njihova razdalja. Charlie je lahko natanko opazoval oba bandita. Obadva sta bila ubogljivo dvignila roke. Ali kljub tej očitni zmagi je prišel Charlie v neprijeten položaj. Kaj naj stori? Ali bo mogel držati oba lopova v šahu? Ustreliti ju? Ne, Charlie vendar ni morilec, za katerega je človeško življenje brez cene! In vendar je vedel, da ne bi smel v obratnem položaju pričakovati milosti. Bil je v veliki zadregi. In preteklo je par sekund, par brezkončnih sekund, v katerih je Charlie iskal zadovoljivega izhoda. V tem trenutku je začutil za seboj lahen šum. Hotel se je ozreti, vendar je bilo že prepozno. Strahovit udarec je zahrumel zlatokopu na glavo. Zgrudil se je ko posekano drevo in izgubil zavest.

Koloradske noči so hladne. Prihodnjega jutra se je na bregu reke Mankosa s težavo dvignil neki mož. Bil je otrdel od mraza in iz grla se mu je trgal slaboten stok. Dolgo se je ogledoval okoli sebe, kot bi se hotel prepričati, kje prav za prav je. Nazadnje je spoznal krajino, ki ga je spomnila na nočni dogodek. Napadli so ga bili trije

banditi, ga omamili in vrgli semkaj. Napadli in oropali! Ob tej misli je segel v žep, kjer bi bil moral hraniti to, kar je bilo njegovo celo premoženje. Zastokal je, ko je spoznal, da je res, česar se je najbolj bal! Brez moči mu je padla roka na rdeč kamen.

Oslabljen radi izgube krvi, zagrenjen radi ukradenega zlata, je obležal Charlie na zemlji, da bi umrl. Tako je ležal približno dve uri. Toda na divjem zapadu ni še nihče tako hitro umrl. S prebujajočo se naravo se je prebudila tudi Charliejeva volja do življenja. Slabost mu je premagal pohlep po vodi. Hotel se je dvigniti, ko mu je pogled obstal na rdečem kamenu, ki mu je služil za zglavje. Zdrznil se je. Osupel je opazoval rdeči kamen. Zlatokopska strast se mu je spet prebudila. Bil je že popolnoma prepričan. Rdeči kamen! Čeprav je bil strahovito slaboten, ga vendar ni moglo nič na svetu odvrniti od tega, da ne bi iskal naprej. Čez tri ure, polne navora, je bil poplačan. Uvidel je, da je dosegla njegova srečna zvezda svoj vrhunec. Pri svojem mrzličnem delu je ugotovil, da je rdeči kamen na nekaterih mestih pretkan z zlato žilo. Od sreče na pol iz uma ni prav nič več dvomil, da ima pred seboj zlato jamo.

Mankos, dozdej najbolj žalostno gnezdo v celem Koloradu. Nevadi in Nebraski, je postal sedaj eno najbolj živih mest divjega zapada. Spočetka umetno povzročena, pozneje pa utemeljena zlata pijanost je potegnila v svoj vrtinec tisoče ljudi.

Povsem razumljivo je, da ni Charlie Starr, ki je v pravem pomenu z glavo zadel v svojo srečo, niti z besedico omenil napada in sploh ni poskušal dobiti onih treh lopovov. Nasprotno so prebivalci najbolj veselega mesta celega Kolorada, Nevade in Nebraske z začudenjem opazili, da beseda „bandit“ navadno izvabi na kosmatem licu Charlieja Starra sočen smehljaj.

A. D.

Rijavec Vladimir:

Novoletna pravljica

Silvestrovo brez snega? — Pa kaj! Saj se je tudi Božič izpremenil, ko ni prijahal na belem konju!

Ulice so prazne; hladna megla se vlači po njih. Na laseh biser ob biseru, površnik je ves posejan z njimi, na obrazu jih čutim... in kadar spolzi kateri po licu, me zebe do kosti. Najrajši bi se vrnil, toda v sobi ni nič prijetneje. Prazna je, pusta, temna, mrtva. Še bolj kakor ulica, ki je vsaj razsvetljena, objestno se ponujajoča ji okna vlivajo malce topline.

Neznanec. Ovratnik ima dvignjen, klobuk globoko na očeh. Kot da se sramuje, pokazati mi lice! Tako osamljenega se čutim, da sem

mu nehote zaželel dober večer. — Mi bo odzdravil? Res ne? — Pač: začuden, bežen pogled... in z bogom! Megla ga je dala, megla ga je vzela.

Ej, некоč — saj niti ni tako daleč — sem silvestroval drugače! Drugo leto v srednji šoli...:

Mama me sili, naj grem spat, da je že pozno — jaz pa ne in ne, ker hočem na vsak način počakati Novo leto. Mar nisem zadosti star? Hodim vendar že v srednjo šolo!

Starejši so zatopljeni v razgovor, ki me dolgočasi. Čitam, da si skrajšam čas. Knez Srebrjani... boljari... ataman... kozaki... Zanimivo! Toda črke plešejo, se nagibajo levo in desno... naprej in nazaj... vedno bolj in bolj kot bi bile pijane. — Zaspanec? Še malo, le še malo! Takoj bo polnoč!

Naenkrat:

Nič ne vem, kako se je zgodilo. Vsi so pobegnili iz kuhinje, a nisem opazil kdaj. V kotu je stalo božično drevesce; šele za Svete tri kralje ga bomo podrli! Svečke na njem gorijo. Kdo neki jih je prižgal? Glej jih, glej, kako prasketajo one umetne in zvezdasto razmetavajo iskre! Mmm! — Kaj, te tudi? Pa se dobro spominjam, da sem na božični večer prižgal drugo za drugo, vse od prve do zadnje! Niso mi dale miru... in se je mama hudo jezila. Drage, da so. — Ah, seveda! Nove je kupila in jih skrivaj razobesila po smrekci. Nič mi ni povedala, da me bolj razveseli! Sedaj razumem njen nasmeh dopoldne, ko sem radovedno silil vanjo, kaj stika tam okoli!

In je vstopilo. Čisto do mene je pricapljal! Cap-cap-cap. Lička rdeča... s čudežnolepimi očmi zre vame. Srce mi razbija in ne zmorem besede. Zastala mi je v grlu kot včasih v šoli, kadar je treba povedati kaj posebno važnega... ko visi „biti ali ne biti“ na niti.

Molči ono, molčim jaz. Dolgo, dolgo. — Da za nekaj poprosim? Naj pobeli polje in gozdove? Tako žalostno je brez snega!... Naj me obdaruje? — Saj niti ne vem, če nosi... Miklavž že, Miklavž in Božiček tudi! Za ta dva ne dvomim, da nosita darove... ali Novo leto? Ko pa se vsi bojijo na dan z besedo! Pripovedujejo o Miklavžu, pripovedujejo o Božičku, o Novem letu — a tako tajinstveno in kratko, da človek res ne ve, pri čem je... In sedaj? Kakšna zadrega! Kaj naj mu povem? Naj ga poprosim ali ne?

Še vedno se gledava. Da so mi vsaj misli malce živahnjše! Pa so trudne kot včasih v sanjah noge, ko se vzpenjam po spolzkem produ navkreber in ne pridem nikamor... trudne in težke kot v jutrih, ko me zbudi ura — ob petih že! — iz najslajšega... ko vzamem knjigo v roke, pa kralj Matjaž sem, Karel Veliki tja! Čitam, čitam, čitam... Polletje s pričevali pred vrati, a glava prazna!

„Srečno novo leto ti želim!“ zažgoli ono nenadno ter mi ponudi roko. Ne spominjam se, da bi mu jo bil stisnil. Uh, neroda pa taka!

Cap-cap-cap. Bose nožice so drsele po podu, ki ga je mama dopoldne oribala, in ki ga še nismo utegnili zamazati. Cap-cap-cap.

„Srečno...“ — Presuho je grlo, da bi mu mogel zaželei, kar ono meni. Cap-cap-cap. Pri vratih je že...

Spet so se vrnili vsi. Papa, mama, sestra. Vame zrò z nasmehom na ustnicah.

„Aha! Pa sem ga videl, mama!“

„Koga?“

„Novo leto!... Le zakaj ste pobegnili? Prav tedaj je vstopilo, ko ni bilo nikogar izmed vas tu! Škoda!“

„Zaspal si, dragec, zaspal!“

„Zaspal?... Nič ne vem... No, pa sem! Ali videl sem ga! Da mi želi srečno novo leto, je reklo, in še rokco... Veš, mama: čisto majceno je bilo! Kot sosedov Rado! Pa že hodi in govori tudi!... Strašno je neroden, ta Rado! Ne zna drugega kakor: A-a! A-a!...“

„Kaj hočeš! Komaj sedem mesecev mu je!“

.... in niti sedeti ne more, če ga kdo ne pridržuje! Novo leto pa hodi! Samo!... Boso je bilo, mama. Ga mar nič ne zebe?“

„Saj je imelo kožušček, ne?“

„O, da! Bel kožušček... in rdeč nosek! Ali kako veš? Si ga tudi ti videla?“

Odkimala je. — E! Če ga ni videla, potem vendar ne more vedeti tako natančno! Najbrž je pozabila! Mlada je bila takrat in še čisto majhna, pa ni čuda! Da! Da! Pozabila je! Toliko let, no!

„Sanjal si — — morda pa res hodi,“ je skomignila čez čas. „Morda... Mnogo vidiijo, ki so jim srca čista!“

„Aha: morda, je rekla! Torej verjame! — Hodi, mama, hodi! Zlate lase ima in plave očke! Cap-cap-cap...“

Čudno: tisto leto je bilo zame srečno.

... Še vedno tavam po ulicah. Noga kakor da noče proti domu! Mimo gostilne, mimo kavarne, mimo cerkve, mimo plinske svetilke, ki se zdi od daleč kot kresnica. — Ne, le domov ne! Morda ga še enkrat srečam... morda mi vdruči pod roko ter zaželi veselje, mir, zadovoljstvo. Morda...

Polnoč. Zvon jo je odbil visoko gori nekje. Zdaj!

Cap-cap-cap.

Prisluhnem: ozreti se bojim. Se mar motim? — Ne! Cap-cap-cap... Da le ne bi stopilo mimo mene, Novo leto! Glej me, tu sem! Potreben sreče, potreben tople, prijazne besede! Nikar me ne pozabi!

Cap-cap-cap. Še vedno tik za mano.

„Gospod...!“ — Oprijelo se me je za rokav. — Spregovori vendar, Novo leto! Reci: Želim ti mnogo, mnogo sreče! Prosim!

„Gospod...!“

„Hej! Kakšno pa si?!“

Začuden pogled, napol odprta ustka, nad njimi svečka.

„Mar nisi ti Novo leto??“

„A-a! Lačen sem, gospod!... Prosim en sam, majhen ubogi dinar! Prosim!“

„Jejhata! Bos... v sami srajčki! Sedaj pozimi?!“

„Nimam mame...“

„Mame nimaš... In od kod si, mali?“

„Ne vem... Od daleč... Srečno novo leto vam želim, gospod!“ — Še vedno se me drži za rokav in caplja ob meni. Pogleduje me; ne razume, kam sem se neki zamislil. Ej, mali!

„Tudi tebi: Bilo srečno!“ mu stisnem med ozeble prstiče nekaj drobiža. Veselo se mu zasmeejo oči... in tedaj opazim: prav take ima kakor jih je imelo ono! Tudi zlatolas je...!

„Hvala, gospod!“

... O, hodi po svetu Novo leto, hodi! Enkrat v kožuščku, drugič brez njega... sedaj ga zebe, pa spet ne... Tudi lačno je včasih... toda hodi gotovo!

Z A D R U Ź N I V E S T N I K



V vseh štirih letih prve vojne ni bilo na svetu take stiske kakor je zdaj po enem letu. Rusija je menda edina država, ki jo blokada ne prizadene, ker ima skoro vse sama doma. Naša država je skoro prav tako blokirana kakor nekatere vojskujoče se države. Samo proti čistemu vzhodu še dihamo, a od tam tudi za nas ne bo veliko pomoči, ker imamo tako malo stvari, ki bi jih lahko nudili tej državi v zameno. Po pogodbah, ki se jim najbrže ni bilo mogoče izogniti, je Jugoslavija dolžna izvažati naše blago v države, ki nam v zameno ne morejo dati surovin ali drugega blaga, brez katerega mi ne moremo živeti, in vendar se moramo ukloniti! Če bi lahko izvažali na vzhod naše

izdelke, bi od tam tudi dobivali, kar nam je neobhodno potrebno.

Velika sprememba je nastala sedaj v naših tekstilnih izdelkih. Manjka nam volne in bombaža, da bi izdelovali dobre volnene in bombažaste tkanine. Pogajanja z Rusijo za bombaž se kar ne ganejo z mrtve točke. Sedaj bomo uvažali iz Nemčije nekakšno stanično volno ali „Zellwolle“ kakor jo sami imenujejo. Stanična volna se prideluje iz celuloze, celuloza pa iz lesa. Z raznimi kemičnimi postopki spremenijo les v celulozo, celulozo pa v nekakšno tekočo maso, iz katere potem nastanejo drobne nitke, iz katerih tkejo blago. Z nekoliko drugačnim postopkom se prireja masa za izdelovanje umetne svile. V bistvu pa bodo vsa naša oblačila poslej iz lesa.

Dobri volneni izdelki, o katerih smo govorili, da vsebujejo 100% volne, bodo

samo še naše želje! Tovarne nimajo surovin. Novo blago vsebuje sicer še vedno precej odstotkov volne, toda ta volna je pridobivana že iz starih predmetov in krp, ki jih tovarne zopet spremene v tekočo maso in iz nje v nitke. Ostali odstotki v volnenih izdelkih pa bo samo stanična volna. V bodoče tovarne ne bodo mogle in smele izdelovati drugačnih proizvodov. Tako zvani bombažasti predmeti: nogavice, kotonina, flanela itd. pa se bodo izdelovali iz čiste stanične volne, brez primesi pravega bombaža, iz kakršnega so se izdelovali sedaj.

Kako se bodo nosili ti „novodobni“ blagovi, si pa lahko predstavljamo. Marsikdo je imel v zadnjih letih priliko si kaj kupiti na eni ali drugi strani naše državne meje. Marsikateri bombažasti predmet je bil uničen že pri prvem pranju ali likanju. Upajmo, da bo naše blago boljše kakor njihovo. Treba pa bo veliko previdnosti pri pranju in likanju tega blaga. To blago ne prenese prevroče vode in ne prevročega likalnika. S primerno opreznostjo pa si bomo lahko tudi te komade ohranili za daljšo dobo. Pri volnenih izdelkih bomo morali tudi paziti, da jih ne bomo po nepotrebnem mečkali in da nas ne bo zalotil v njih dež. Čim manj likanja in pranja, tem dalje nam bodo ostala lepa naša oblačila.

Morda smo prav to stran nekoliko preveč poudarili, toda previdnosti ni nikoli preveč. Radi neprevidnosti si je v inozemstvu marsikatera ubožna žena že pri prvem pranju pokvarila oblačilo, ki si ga je morda nabavila z velikimi žrtvami. K nam je nadloga prišla šele sedaj, dočim je po nekaterih drugih državah že leta. Saj ga ni bilo lansko leto tujca v naši državi, ki bi si ne bil dal umeriti nove obleke, ko je prišel k nam na počitnice. V katero koli krojačnico v letoviških mestih „si pogledal“, povsod se je merilo in primerjalo tujcem. Oni bodo nosili naše prave volnene izdelke, mi pa njihovo „leseno robo“!

Slaba volja ugonablja zdravje, zato potrpite in udajte se tam, kjer ne moremo pomagati. Morda bo prišlo nad nas

še mnogo drugih preizkušenj, ki bodo zahtevale od nas trdnega zdravja in dobrih živcev.

Megličeva.

F. R.:

O ČEBELNJAKU

Čebelarstvo leto je končano z zadnjimi zimskimi opravili.

Ob nastopu novega čebelarskega leta preglejmo, kako smo čebelarili v preteklem letu. Tehnica prejemkov in izdatkov bo pri večini čebelarjev potegnila skodelico z izdatki bržkone precej navzdol. Na žalost, toda pomagati ne moremo, vsaj sedaj ne; ko bi pa vedeli v naprej, kakšna bo paša doma, kakšna pa drugje, bi vsak vozil gotovo le tja, kjer bo paša. Ker pa nismo preroki, mora ostati le pri pobožnih željah ter bomo drugo leto izbrali zopet ista pašišča kot letos, ker nič se ne ve, če ne bo prav to leto ta ali ona paša bogato povrnila letošnje izredne izdatke. Če menjamo pašišče, nam utegne biti žal, ker bo mogoče lansko pašišče letos boljše medilo kot novo letošnje. N. pr. lani smo vozili na ajdo — paša prav slaba, toda resa je bila boljša. No, letos pojdemo tudi mi na reso. Utegne se pa zgoditi, da smo prav slabo zadeli: ajda je odlična, resa pa prav slaba, ali pa sploh ne bo medila. Prisiljeni bomo vrniti se na ajdovo pašo, kamor pridemo proti sredi ali šele do njenega konca. Zato čebele nabero le malo, mi pa s takim dvakratnim prevažanjem čebelarimo le v izgubo. Zato je najbolje držati se vedno istih pašišč, ker se vrednost pašišča more ugotoviti šele z leti. Računati moramo tudi s tem, da je na vsakih 6—7 let po eno odlično, 4—5 srednjih in eno prav slabo pašno leto.

V enem zadnjih člankov je bilo govora o zasilnem čebelnjaku, ki si ga postavimo na pašišču za onih par tednov, ko imamo čebele na „letovišču“.

Sedaj, ob času čebelarjevih počitnic, bi bilo dobro, da razmislimo, odgovarja li naš čebelnjak racionalnemu čebelarjenju. Mogoče je tudi položaj čebelnjaka ali pa to ali ono pri njem krivo neuspehom. Uvažujmo zato naslednja navodila

ter preuredimo ob prvi priliki svoje čebelnjake tako, da bodo ustrezali i našim potrebam i praktičnosti. Čas za eventualno predelavo je vsekakor najboljši takrat, ko čebel ni doma.

Čebelnjak, uljnjak ali uljnik je mala hišica ali lopa, ki nam služi v prvi vrsti za zavetišče čebelnim panjem. V Ameriki in nekaterih drugih deželah, pa tudi na našem jugu in vzhodu, imajo čebelarji panje, ki stoje vsak za sebe na prostem. Že po gradbi sami takim panjem čebelnjak ni potreben, ker imajo ti panji dvojne stene in večinoma tudi vsak svojo strešico; ker se panji opravljajo od zgoraj, kamor se ob času paše postavi tudi medišče, bi zahtevali navzgor preveč prostora. Čebelnjaki za take panje bi morali biti ogromnih dimenzij, pa bi še bila opravila v panjih precej težavna. — Naši panji nasprotno zahtevajo že po svoji stalni obliki, da jih postavimo v čebelnjake, ker se čebelarska opravila pri njih vrše le od zadaj, razen tega jih pa lahko naložimo kar v skladovnice brez vmesnih polic, kakor jih rabijo prej omenjeni „amerikanci“. Oblika naših panjev se nikoli ne menja, radi stalnega medišča in radi enojnih sten jih moramo vsekakor zavarovati pred vremenskimi neprilikami.

Naši stari kranjski čebelnjaki z nebroj kranjiči so narejeni vsi v istem slogu ter so tudi značilni v folklorističnem pogledu. Čebelnjaki za naše AŽ panje zahtevajo seveda malo večjega obsega ter se zato tudi bistveno razlikujejo od tipičnih kranjskih čebelnjakov. Naši čebelnjaki so narejeni iz najcenejšega materiala, to je iz lesa; nekateri imajo tudi zidan podstavek, semtertja se pa dobi tudi zidan čebelnjak, pravi paviljon. Ker so lastniki takih čebelnjakov večinoma poklicni čebelarji, ostanimo mi ostali raje pri naših navadnih lesenih čebelnjakih.

Na štirih ali več stebrih, kar se ravna po množini panjev, sloni streha, ki naj sega spredaj daleč naprej, da brani dežju zamakanje panjev, pa tudi prehudemu poletnemu opoldanskemu soncu, da preveč ne žge na panjeve končnice. Da vo-

doravne podolžne grede, ki nosijo panje radi velike teže preveč ne trpe, je dobro, da vsaka greda nosi največ 4—5 panjev, nakar sledi končni steber, zatem zopet greda z enakim številom panjev, nato sledi zopet steber itd. Čebelnjak n. pr. z 12 panji ima torej tri oddelke s po 4 panji (seveda v eni vrsti, v celem ima 2×12 ali pa 3×12 panjev, kolikor ima pač leg, 2 ali pa 3). Dalje naj bo čebelnjak vsaj toliko visok, da na pol metra visoko podlago postavimo do tri skladovnice panjev drugo vrh druge, torej okroglo 2,5 m. Najvažnejše pri vsakem čebelnjaku pa je, da leži podlaga, na katero postavimo panje, popolnoma vodoravno.

Kakor že omenjeno, naj sega iz že razloženih vzrokov streha spredaj daleč naprej, potrebno je pa, da ima vkljub temu tudi žleb za odtok vode, da kap ne pobija čebel na tla.

Kraj, kamor bomo postavili čebelnjak, moramo prav posebno dobro izbrati. Bližina drvarnic, delavnic, tvornic, golobnjakov, kurnikov itd. ni priporočljiva, ker ropot v teh čebele v zimskem počitku preveč vznemirja. Zato naj bo čebelnjak čimbolj oddaljen od navedenih objektov, na mirnem kraju in čistem zraku. Tudi je izbegavati bližino hlevov, gnojišč in stranišč, a iz razumljivih vzrokov tudi mi sami ne bomo rabili čebelnjak za shrambo ali celo delavnico. Staro pravilo, da mora biti čebelnjak obrnjen s svojimi panji proti jugovzhodu, nekako tako, da sije sonce ob 11. uri naravnost nanj, ne drži; kako naj bo čebelnjak obrnjen, je popolnoma vseeno, poglavitno je, da je zavarovan pred ostrimi in mrzlimi vetrovi, ter da imajo čebele prosti izlet. Zato naj se tudi ne postavi v senco pod visoko drevje ali med visoke hiše, kjer so čebele prisiljene letati preko streh. Drevje okoli čebelnjaka naj bo le kar moči nizko; najbolja soseska je še grmovje (kosmulje, ribezelj itd.), ker roji tedaj nizko sedejo in je njih ogrebanje tako rekoč igrača.

Podlaga, na katero postavimo čebelnjak, mora biti trdna, ne sme se pogrezati, niti ne sme biti močvirna. Najtrdnjša je še betonska podlaga, ima pa to

napako, da je zelo mrzla ter mlade čebele, ki padejo nanjo, otrpnejo. Temu odpomoremo tako, da položimo nanjo deske. Tudi prostor pred čebelnjakom naj bo suh, betoniran, še boljše, posut s peskom. Trava ni priporočljiva, ker se kaj rada skrije vanjo sicer koristna, toda našim ljubljenkam le preveč škodljiva žaba ali krastača.

Da se obranimo nadležnih gostov — mravelj — v čebelnjaku, je dobro, da postavimo čebelnjak na betonske podlage, ki imajo vdolan žleb, v katerem mora biti vedno voda, da zabrani mravljam dostop do čebelnjaka. Seveda se potem čebelnjak ne sme nikjer dotikati drugih predmetov (hiše, zidu, dreves, vej itd.), ker bi mravlje utegnile priti preko teh mostov lepo po suhem do panjev in sladkega medu. Ker so mravlje tako neznatne, jih čebele niti ne preganjajo, a škodo utegnejo narediti le precejšnje, če se naselijo kje v bližini in jim je dostop do panjev neoviran. Enaki škodljivci, ne medu, ampak čebelam, so tudi pajki. Ne pomaga podirati pajčevine, treba je uničiti tudi pajka, za kar je najpripravnejši čas v mraku, ki izlezejo iz svojih skrivališč.

Kder ima obširen čebelnjak, lahko v njem tudi trea, toda dobro je, da ima prostor, kjer toči, dobro oddeljen od panjev, da ga pri sladkem opraviilu ne motijo čebele.

Kar se tiče opreme čebelnjaka, je v njem neobhodno potrebna mizica, po možnosti tudi stolček, omarica za razne čebelarske potrebščine, kakor n. pr. pitalnike, kadiilnik, brizgalno, žeblje, kladivo, klešče, žveplo za žveplanje satov itd., ter omaro za shranjevanje satov, seveda, če prostor dopušča. Če imamo panje v treh legah, je dobro, da imamo pri rokah tudi dvostopne stopnice.

Glede razmestitve oken so mnenja različna. Nekateri priporočajo okna s strani, drugi zadaj, tretji zopet na vrhu, na strehi itd., kratko, kolikor glav, toliko misli. Vsekakor je okno potrebno, kam in kako ga bomo postavili, je pa druga stvar. Po mojem mnenju je najbolje imeti okno zadaj, ker nam svetloba pada v panje

naravnost ter imamo površen pregled takoj, čim odpremo panjeva vrata. Pri pregledovanju panjev je že res, da se čebele k svetlobi kar vsujejo, da so nadležne in da silijo skozi šipe, odpomoremo pa temu lahko, če vstavimo mesto šipe žično mrežo, v kateri pustimo par lukenj, ki jih pokrijemo z odprtimi stožci iz žice. Čebele zlezejo skozi te stožce, silijo od zunaj zopet nazaj v čebelnjak, pa ne najdejo poti radi vzboklin mrežnatih stožcev, ki so obrnjene z manjšimi svojimi odprtinami navzven. Če ostanejo v čebelnjaku čebele, se nam ni bati, da bi poginila, ker ji te mrežaste begalnice dopuščajo, da odletijo.

Upam, da bodo ta navodila in opozorila temu ali drugemu čebelarju koristila in jih bo tudi praktično upošteval.

VOZNE UGODNOSTI ZA ČEBELARJE, ČLANE ŽELEZNIČARSKIH ČEBELAR- SKIH ZADRUG.

V Službenih Novinah dr. saobr. št. 28 je izšla izprememba Pravilnika o voznih ugodnostih z veljavnostjo od 1. decembra t. l.

Po tej naredbi uživajo aktivni in upokojeni železniški uslužbenci, ki so člani železničarskih čebelarskih zadrug, brezplačen prevoz čebel, panjev, čebelarskih potrebščin, medečih rastlin in sadik v skupni teži do 500 kg enkrat na leto. Prav tako uživajo za prevoz čebel na pašo trikrat letno do 20 panjev s potrebščinami od mesta stalnega bivališča do 200 km oddaljenosti brezplačno, a za prevoz preko 200 km, toda največ do 500 km znižano voznino, ki iznaša 10% normalnega vozninskega stavka. Razen tega imajo pri selitvi panjev s čebelami na pašo in nazaj pravico uporabe progovnega vozička od iztovorne postaje do pašišča oziroma nazaj. Stroške za uporabo prog. vozička nosijo čebelarji sami.

V toliko je spremenjen član 44 navedenega pravilnika 145.

Ker so s to izpremembo naše pravice precej prizadete, naj čebelarji na svojo roko ne podvzemajo ničesar, temveč naj počakajo, ker bodo vse čebelarske zadrug-

ge predložile Gospodu Ministru skupno posebno predstavko, in bomo o njenem uspehu poročali v „Zadrugarju“.

PODPORNO DRUŠTVO ŽEL. USLUŽ- BENCEV IN UPOKOJENCEV V LJUBLJANI

o b v e š č a

vse delegate in članstvo, da se bodo vršile delegatske volitve dne 23. februarja 1941. Potrebna navodila bodo delegati prejeli posebej od društvenega vodstva.

Odbor.

KOLO ŽEN ZADRUGARK.

Prihodnji redni članski sestanek s predavanjem se bo vršil v sredo, dne 15. januarja 1941 ob 20. uri v dvorani glasbenega društva „Sloge“. Tema predavanja bo iz gospodinjstva, kar je razumljivo, da bo zanimalo vsako našo ženo gospodinjo. Ime predavatelja in temo javimo naknadno v dnevnikih. Dolžnost vsake članice-gospodinje zadrugarke naj bo, da pripelje vsaj še eno novo članico. Vse drugo se porazgovorimo na sestanku.

Vsem članicam pa želimo vesele božične praznike in srečno novo leto ter vsem prijateljem, ki so naklonjeni našemu pokretu.

Odbor.

Gospodarski in tržni pregled

Pomanjkanje in podražitev živil.

Vzlic raznim odredbam, naredbam in ukrepom s strani oblasti se čuti pomanjkanje najpotrebnejših živil, tako onih, ki jih pridelamo doma, kakor tudi onih, ki jih uvažamo iz sosednih držav.

Pšenice nismo pridelali za lastno potrebo, da o izvozu niti ne govorimo. Cena pšenice je pretirano visoka, moka 0g in enotna vsaj za razmere državnih uslužbencev in delavcev predraga.

Cena enotni krušni moki bi se morala znižati, saj je kruh poglavitna hrana prebivalstva v naši državi. Kje pridelamo največ pšenice za prodajo, je znano; to so bogati kmetje in veleposestniki v Banatu, Slavoniji in deloma tudi v Srbiji. Ostalih 60% odstotkov malih kmetov pridelajo le toliko pšenice, kolikor jo potrebujejo za svojo družino. V pasivnih krajih, to je v Dalmaciji, Primorju, Črni gori, v banovini Hrvatski in Sloveniji, pa se mora pšenica uvažati v velikih količinah. V Banatu kupujejo mlini pšenico po 5'35 din za kg.

V Ljubljani in tudi v drugih mestih že sedaj primanjkuje moke in tudi na deželi se to opaza. Če se to dogaja sedaj v normalnih razmerah, si lahko predstavljamo, kako bi bilo, če bi nastopile izredne prilike.

Peki bodo pekli enoten kruh, mešanica cnotna moka s 30% koruzne. „Žitarske novine“ pišejo, da se bo pekel dva dni v tednu samo koruzni kruh, ostalih 5 dni pa kruh iz enotne narodne moke.

Moka 0g in 0gg se bo mlela v posebnih, od oblasti določenih mlinih in se uporabljala po določenih predpisih.

Če bo pšenična moka 0g in 0gg v bodoče v prosti prodaji, do sedaj še ni znano; najbrže ne.

Sladkor se zadrugi zelo neredno dostavlja, baje za to, ker ni dovolj vagonov na razpolago. Riž je došel, cene so določene tako, da se bo prodajal na drobno, in smo tudi ta artikel morali maksimirati, ker ga zadruga ne prejema v dovoljni količini.

Mast je še vedno draga in jo je v večjih količinah zelo težko dobiti, ker jo imajo tovarnarji in mesarska velepodjetja pripravljeno za izvoz po visokih cenah.

Za novo koruzo so postavljene previsoke cene, zato ni upanja na pocenitev koruzne moke.

Ajda je bila letos slaba, zato je cena visoka in tudi cena ajdove moke je poskočila. Zadruga si je nabavila ajdo in dala mleti moko.

Fižolu so cene prav tako visoke, ker ga nameravajo večje količine izvoziti. Zadruga je nakupila nekaj fižola ter ga prodaja po primerni ceni.

Cene orehom so zelo poskočile, zato se prodajajo jedrca 100% draže, kot pa v preteklem letu. Zadruga prodaja orehe in jedrca po primerni in nižji ceni kot na trgu.

Olje smo dobili in dali v prodajo. Radi nedovoljne količine prejetega olja iz Zagrebške tovarne smo količino maksimirali. Mnogi člani, ki prej niso kupovali olja pri nas, ga sedaj zahtevajo; računati pa moramo tudi na prirastek članstva od lanskega leta sem. Zadruga mora vse članstvo oskrbovati z živili, zato ne more dajati nekaterim veliko, drugim pa nič, temveč vsem enako, kakor to zaloga dopušča. Ker gre zaloga olja h kraju, smo še pravočasno naročili nov kvantum, ki nam pripada po razdelitvi s strani Prizada in Prevoda. Člani, ki imajo radi boleznih od zdravnika predpisano dieto, dobe na podlagi potrdila zdravnika 1 liter olja več na mesec, seveda vse to tako dolgo, dokler ga bomo imeli na razpolago. Kako bo pa z oljem spomladi, ko bo najbolj potrebno, pa ne moremo povedati.

Za praznike dobe člani v zadrugi moko 0g in 0gg, orehe, med, maslo, sladkor itd.; le rozin nismo dobili, ker je Grčija, kjer smo jih naročili, v vojni in pošiljka ni dospela. S posredovanjem Zveze smo naročili rozine iz Turčije, pa tudi od tam jih še nismo dobili.

Zadruga bo dobila v kratkem še nekaj drv, tako da bomo do praznikov dostavili drva vsem, ki so jih naročili. Tudi pozimi bo imela zadruga drva na razpolago in bo lahko postregla tudi onim članom, ki si iz katerega koli vzroka prej drv niso mogli preskrbeti. Ljubljanski člani posebno pogrešajo kolobarje, ker jih ne moremo dostaviti pravočasno. Kolobarji so do danes še primeroma ceneno kurivo; zato so naročila pri nas visoko narasla. Dobavitelj, ki nam jih dobavlja, jih sproti ne more toliko izdelati, kolikor jih naročimo, ker se izdelujejo le iz lesnih odpadkov (žamanja). Žamanje se

danes prav lahko prodaja po dobri ceni in to gre v velikih količinah vse v tvornice za celulozo. Po celi naši banovini nam danes ne morejo nuditi kolobarjev. Torej krivda ni pri zadrugi. Skušali pa bomo člane tudi v tem pogledu čimprej postreči.

Starega mila zmanjkuje. Sredi decembra bo zaloga razprodana in je že v prodaji novo enotno milo. Veliko tovarn za milo je ustavilo popolnoma obrat zaradi pomanjkanja surovin tudi pri izdelavi enotnega mila.

Banska uprava je ustanovila za dravsko banovino posebni „Prehranjevalni zavod“, ki bo oskrboval vse zadruge, grose in občine s potrebnimi živili.

V ta odbor „Prehranjevalnega zavoda“ je g. ban imenoval na predlog vseh zadržug dravske banovine po enega zastopnika in namestnika, ki bosta posredovala in zastopala interese zadržug.

Kava, čaj in dišave.

Ker je uvoz iz prekomorskih držav nemogoč, je zaloga kave v naši državi domalega izčrpana, ali se pa zadržuje pri veletrgovcih za čase, ko bodo cene še višje. Privaditi se bo treba na razne žitne kave, kakor je to bilo med svetovno vojno.

Čaj stane danes na drobno že 500 din in več za kg, pa ga ni dobiti v večjih količinah. Naši stari, tudi od zdravnikov priporočani čaji, kakor so to lipov čaj, bezgovo cvetje, robida, kamelice, žajbel itd., bodo prišli zopet do veljave. Baje tudi za vojake kuhajo lipov čaj mesto ruskega.

Poper je skoro razprodan, prav tako tudi cimet, kumna, piment itd.

Danes smo indirektno tudi mi blokirani in je dovoz dišav iz prekomorskih držav v Jugoslavijo docela nemogoč. Dišave bi dobivali iz sosednjih držav, pa so te v istem položaju kot smo mi. Mnoge imajo že upeljano racioniranje in karte za živila.

Krušne karte na vidiku.

Na zborovanju „Gospodarske sloge“ v Zagrebu je predsednik HSS dr. Maček

dejal, da sta trgovinski minister dr. Andres, nato pa tudi ban dr. Šubašić predpisala uredbo, po kateri mlini ne bodo več smeli mleti moke št. 0, temveč se bode mlela iz pšenice le enotna moka.

Od januarja 1941 naprej se bo krušna moka mešala s 30% koruzne. Kljub temu pa bomo le težko shajali s pšenico do nove žetve. Zato ni izključeno, da se bo smel ob ponedeljkih in torkih prodajati samo koruzni kruh. Moka se dosedaj ni dobro razdeljevala, je dejal dr. Maček. Sedaj pa se bodo vse napake popravile. V mestih se bodo morale uvesti krušne karte. Vsak bo moral na pošteno besedo izjaviti, če ima zalogo moke ali žita. Dokler svoje zaloge ne bo porabil, ne bo mogel uporabljati krušnih kart. Če bi se pa ugotovilo, da je prikril svojo zalogo, bo strogo kaznovan. Dodamo mi:

Po našem mnenju naj bi bile močne in krušne karte uvedene že takrat, ko je bila cena moki nizka, danes so pa cene moki in kruhu tako visoke, da krušne karte ne bodo rešile tega vprašanja.

Tudi banaški veleposesniki in vele-kmetje bi morali nekaj doprinesiti v teh težkih časih v korist domovine in ljudstva, ne pa le dvigati cene živilom in bogateti takrat, ko drugi trpijo pomanjkanje.

Pravilna razdelitev olja.

V časopisih beremo, da se pritožujejo mali trgovci čez trgovce grosiste, češ da prodajajo v svojih prodajalnah na drobno olje na posamezne kupce v dosti večjih količinah, kakor so ga dosedaj dobivali. Malim trgovcem na deželo pa oddajajo radi tega manjše količine, ali jih pa celo izključujejo od dobave olja.

Prehranjevalni zavod „Prevod“ pripominja k temu, da bo vodil strogo kontrolo nad pravilno razdelitvijo in prodajo olja na drobno v prodajalnah engrosistov.

Nabava drv.

Pri povpraševanju za drvni za naše članstvo naletimo na deželi na prav neverjene težkoče, ker trgovci in producenti nočejo prodajati drva malemu domačemu človeku, temveč iščejo kupcev

povsod drugod, le ne v domačih krajih. V Zagreb, Novi Sad, Subotico, Beograd itd. pošiljajo drva v velikih količinah in to najlepša drva po znatno višjih cenah kot so maksimirane od banske uprave in ki veljajo za Slovenijo. Zagrebški in banaški trgovec plača drva našemu lesnemu trgovcu po 26 in več para za kg, zato je razumljivo, da ti lesni trgovci nočejo slišati o tem, da bi prodali drva svojim domačim ljudem tu v Sloveniji. Le sveža drva se dobe v malih količinah pri producentih, to je kmetih, ki rabijo denar.

Večji lesni trgovci in prekupčevalci pa pošiljajo drva v inozemstvo, največ v Švico, Nemčijo, manj v Italijo. Take pošiljatve drv v inozemstvo so v zvezi s težkočami glede izvoznih dovoljenj, plačanja prevoza itd., vendar so prodajne cene tako visoke, da se izvoz drv lesnim trgovcem le izplača.

Skrajni čas je, da bi se tudi glede drv napravil red ter da bi se prepovedal izvoz v inozemstvo in druge banovine, dokler ne bodo krite domače potrebe, kakor je to napravila banovina Hrvatska z oljem.

Sedaj, ko je popis drv izvršen, bi se lahko drva dirigirala po maksimiranih cenah v kraje in mesta v Sloveniji, kjer jih primanjkuje.

Z odlokom ministristva za trgovino in industrijo je predpisano, da smejo od 1. decembra dalje prejemati železnice ter druga prevozna podjetja drva za prevoz samo, če je tovor opremljen s prevoznim dovoljenjem, ki ga izda centrala za kurjavo v Beogradu. Ta odlok je bil pri nas v listih objavljen že v novembru in strokovna udruženja so takoj predložila centrali za kurivo prošnje interesentov z vsemi potrebnimi podatki. Odredba o prevažanju drv je padla v čas najživahnejše sezone in so bili lastniki drv prepričani, da je izdaja prevoznih dovoljenj že v teku in da se bodo prevozna dovoljenja dobivala na enostaven način pri Prevodu. Pošiljati pa se morajo v Beograd poleg natančnih podatkov še vozni listi v vidiranje z označbo odpremnice, kar je nepotrebno in nepraktično.

Prevozno devoljenje stane za 10 tonski vagon 10⁰⁰— din.

Izdane uredbe.

Izdane so bile sledeče uredbe za pobijanje draginje in maksimiranje cen:

Uredba o maksimiranju cen pšenice.

Uredba o mletju pšenice v belo in enotno moko.

Maksimiranje cen moki.

Maksimiranje cen masti po banovinah.

Uredba o ustanovitvi odborov o kontroli cen.

Uredba o ustanovitvi občinskih aprovizacij.

Uredba o ustanovitvi konsumov pri podjetjih, ki zaposlujejo nad 50 delavcev.

Uredba o prijavi živil.

Uredba o ustanovitvi prehranjevalnega zavoda za dravsko banovino „Prevoda“.

Uredba o popisu surovih kož.

Uredba o maksimiranju cen surovih kož.

Uredba o popisu in prijavi drv.

Uredba o prevozu in izvozu drv ter o izdaji dovoljenj po „Centrali za ogrev“ v Beogradu.

Uredba o odkupu koruze in maksimiranje njene cene.

Maksimiranje cen mesu.

Maksimiranje cen v gostilniških obratih.

Maksimiranje cen mleka.

Uredba o prometu s koruzo in maksimiranje cen koruzi.

Izdanih je bilo še več drugih uredb, odredb, ukrepov in tolmačenj, pa vendar v Banatu, tam kjer se žito, moka in mast pridela, ne gre vse tako gladko kot te uredbe predpisujejo. Pšenica, moka, mast, koruza itd. se ne prodaja po maksimiranih cenah, temveč morajo nuditi razni kupci cene, samo da dobijo živila, ki so potrebna za prehrano ljudstva v pasivnih krajih.

Nekaj uredb in tolmačenj priobčujemo v naslednjem (povzeto iz „Jutra“).

Uredba prispevka za Prevodov fond za vskladiščenje masti.

Ban dravske banovine je z odločbo razveljavil tretji odstavek čl. 10. odločbe o cenah mesa in masti od 7. sept. 1940 (Služb. list štev. 75 od 18. sept.) in ga nadomestil z naslednjim besedilom.

Za mast, ki se v dravsko banovino uvaža, veljajo predpisi čl. 2. uredbe o kontroli cen in čl. 8 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije s tem, razlika med nabavno in prodajno ceno pri grosistu ne sme presegati 1⁵⁰ din (doslej 1 din), pri detajlistu pa 3 din (doslej 2 din).

Poleg tega računajo grosisti k ceni masti pribitek 0⁵⁰ din, ki se odvaja „Prevodu“ v Ljubljani. Ta sredstva zbira Prevod v posebnem fondu za pokrivanje izrednih stroškov, nastalih z vskladiščenjem masti v skladišča za rezervna živila.

Vsi obrati, ki vskladiščujejo mast za svoj račun in nevarnost, a po nalogu in pod kontrolo Prevoda, prejemajo od Prevoda v breme teh sredstev bonifikacije, ki se odmerjajo z 15 din za vsakih 100 kg mosti, ki je vskladiščena ob koncu meseca v skladišču rezervne masti, ki so naložena v sporazumu s Prevodom in se upravljajo pod njegovo kontrolo.

Uredba o pšenično-koruznem kruhu.

Ministrski svet je predpisal uredbo o mletju, ki določa, da se s 1. januarjem prihodnjega leta uvede novi narodni kruh iz pšenične in koruzne moke. Letošnja žetev pšenice je pokazala nasproti povprečju zadnjih let primanjkljaj v višini 70.000 vagonov. Da se prebivalstvu zagamči oskrba s kruhom do nove žetve, je bilo treba skrbeti za to, da se razpoložljive količine krušne moke povečajo z dodatkom koruzne moke. Po mišljenju strokovnjakov so pri kmetih sicer še neznatne količine pšenice, navzlic temu pa so razpoložljive količine razmeroma majhne. Če bi ostali pri dosedanjem čisto pšeničnem kruhu, bi se po mnenju strokovnjakov zaloge pšenice in pšenične moke izčrpale še pred novo žetvijo in

bi morali potem peči samo koruzni kruh. Da se temu izognemo, je vlada sklenila uveljaviti narodni kruh, ki se bo pekел iz pšenične in koruzne moke. Za peko takega kruha ne obstajajo tehnične težkoče in bo kruh po zagotovitlu strokovnjakov okusen.

Uredba določa, da se bo smel od 1. januarja peči le narodni kruh, ki bo vseboval 70 odstotkov enotne pšenične moke in 30 odstotkov koruzne moke.

Z uredbo so spremenjeni tudi dosedanjí predpisi o mletju pšenice. Po dosedanjih predpisih meljejo mlini iz 100 kg pšenice (s hektolitrsko težo 76 kg) 80 kg moke, in sicer 70 kg enotne krušne in 10 kg bele moke, od 1. januarja pa bodo morali pšenico v celoti izmleti v krušno moko, in sicer tako, da bodo iz 100 kg pšenice izmleli 85 kg enotne krušne moke; 12 kg odpade na otrobe, 2% na primesi, 1% pa na kalo. S predpisanim primešanjem koruzne moke bomo do nove žetve (do julija) prištedili okrog 37.000 vagonov pšenice.

Uredba nadalje predvideva, da se uvede državni in banovinski monopol za mletje bele moke. Samo določeni mlini, ki jih bodo eksploatirale država in banovine, bodo mleli belo moko za bolnice in za druge potrebe.

Uredba nadalje določa, da se sme pri peki narodnega kruha polovica previdene količine pšenične moke nadomestiti z rženo moko in da se smeta dve tretjini koruzne moke nadomestiti s krompirjevo moko.

Mešanje pšenične in koruzne moke bodo vršili sami peki, toda pod kontrolo državnih organov. V nasprotju z dosedanjimi predpisi, po katerih se sme enotni kruh prodajati šele naslednji dan po peki, se bo smel pšenično-koruzni kruh prodajati isti dan, ko bo pečen. Cena novemu pšenično-koruznemu kruhu bodo določile banske uprave. Glede na predpis, da mlini ne smejo mleti bele moke, je pričakovati, da se bo cena enotne pšenične moke (ki bo bolj bela kakor sedaj) nekoliko podražila. Kakor zatrjujejo, se bo zaradi tega kruh podražil za največ 50 par pri kg.

Gornja uredba o mletju in narodnem kruhu je že objavljena v „Službenih Novinah“ od 11. decembra.

Prevodovo pojasnilo glede moke

Glede na vesti, da je razdelitev odpremnih dovoljenj za moko prevzel Prevod (Banovinski prekranjevalni zavod), ki zahteva za svoje posredovanje 1% provizije, kar naj bi po nepotrebnem podražilo moko, in glede na trditev, da je prišlo po krivdi Prevoda do pomanjkanja moke, je Prevod izdal naslednje pojasnilo:

Zaradi večjih nakupov moke in pšenice za določene vrste je ustavil Prizad pred 14 dnevi dodelitev odpremnih dovoljenj za pošiljke moke in pšenice za Slovenijo. One količine moke in pšenice, za katere so bila odpremna dovoljenja že izdana, pa niso bile odposlane zaradi pomanjkanja vagonov, je Prevod kupil sam. Zaloge v Sloveniji, ki niso bile velike, so zadoščale samo za 10 dni. Zato se je kmalu občutilo pomanjkanje in je moral Prevod posredovati v najhujših primerih z moko iz svojih rezerv. Po daljšem prizadevanju je bilo Prevodu obljubljeno, da bo Prizad izstavil začasno 50 odpremnih dovoljenj na teden, a je naprosil Prevod, da mu sporoči kraje, za katere naj bodo predmetna dovoljenja izdana. Prevod je prevzel torej določitev krajev, ki bi prišli v poštev kot najbolj potrebni in je pozval v časopisju vse uvoznike, da mu prijavijo svoje nakupe. Izmed prijav je določil najbolj nujne ter je skrbel, da so bili vpoštevani vsi kraji, kolikor je bilo to mogoče glede na pičlo odmero odpremnih dovoljenj. Za svoj posel ni računal nobene provizije niti za stroške. Iz navedenega je tudi razvidno, da je nakup moke še vedno prepuščen trgovini in da ni Prevodova krivda, ako niso zaloge moke v Sloveniji tolikšne, kakor bi bilo želeti. Pač pa je potrebno opozoriti vse kupce, da morajo prijavljati svoje nakupe Prevodu, ker bi sicer njihovi dobavitelji (mlini) ne prejeli odpremnih dovoljenj, za katera morajo prositi pri Prizadu.

J. L.

Iz uprave

Spremembe v listi delegatov.

Dodatno k onim, ki smo jih doslej priobčili, objavljamo še sledeče spremembe v listi delegatov:

a) Volilno okrožje Litija:

Radi premestitve in preselitve je prestal mandat delegatu g. Jordanu Andreju. Na njegovo mesto je stopil izvoljeni namestnik g. Ankon Ivan, upokojeni zvanik na Savi pri Litiji.

b) Volilno okrožje Jesenice:

Radi premestitve oz. upokojitve in preselitve je prestal mandat delegatoma g. Ceglar-u Janezu in g. Primcu Janezu.

Na njihova mesta sta stopila izvoljena namestnika:

g. Podržaj Anton, zvan. I., strojevodja na Jesenicah in

g. Ivanuša Matija, nadzornik proge, Lesce-Bled.

c) Volilno okrožje Novo mesto:

Radi premestitve in preselitve je prestal mandat delegatu g. Rozmanu Alojziju.

Njegovo mesto je zavzel izvoljeni namestnik g. Kunstelj Friderik, upokojeni uradnik v Novem mestu.

Prosimo, da popravite oz. spopolnite seznam delegatov, ki je bil objavljen v št. 9 „Zadrugarja“ iz leta 1938., stran 284.

POZIV

VSEM GG. ŽELEZNIŠKIM ZDRAVNIKOM!

Ena najvažnejših sodobnih socialnih nalog je, vzgajati v človeštvu smisel za higieno in ustvaritev pogojev za zdrav in močan narod. K realizaciji te naloge pomagajo v širšem kompleksu strokovne revije, dnevniki, šola, predavanja zdravstvenih in drugih ustanov itd.

Zelo hvalevredno bi bilo, da se tudi za železničarje poskrbi za čim uspešnejšo vzgojo v tem pogledu. Sicer so predvidena od časa do časa predavanja o higieni in splošno preventivni medicini po

gg. zdravnikih. Vendar so taka predavanja za pretežni del železničarskih slojev zaradi raznih ovir otežkočena. Zato bi bilo treba misliti na to, da se nudi na drug način kolikor mogoče velikemu številu železničarjev stalen pouk o splošni higieni, skrbi za čistočo in zdravo stanovanje, treznost in zdravstvo, da bi jim ti činitelji slednjič postali življenjska nujnost.

Za dosego tega cilja se prav lahko poslužujemo glasila „Zadrugarja“, ki ga izdaja naša nab. zadruga, in ki doseže najširše plasti žel. družin ter izpolnjuje v prvi vrsti nalogo, da vzgaja svoje čitatelje v poljudnem slogu v zadrugah, gospodarskih in ostalih socialnih tekočih vprašanjih..

Ker se gg. zdravniki pravkar bavijo s temo higienskih in kurativnih predavanj, bi bilo priporočljivo, da razprave o navedenih vprašanjih dajo na razpolago „Zadrugarju“.

V dobrobit stvari je podpisani radevolje pripravljen, da prevzame sam prispevke za list, ako jih gg. zdravniki ne bi poslali naravnost uredništvu.

Iz zgoraj omenjenih razlogov toplo priporočam, da gg. zdravniki usvojijo to zamisel.

Šef sanitetnega odseka:

dr. Brabec I. r.

Rešitve uganke iz 11. štev.

Prejeli smo 22 rešitev, od teh 18 pravih. Prav so rešili: Kumar Marica, Cilensšek Vitimir, Jager Julija, Jager Melhior, Cigoj Zvonimir, Mertelj Jelka, Lenšček Anica, Sedlák Ruža, Pavšek Stanislav, Papler Albert, Kocjan Rudolf, Jeraša Janez, Legat Franc, Košiček Ivan, Twrdy Alfred, Kleinstejn Darinka, Pipan Anton in Zupan Josip.

Izžrebani za nagrado so bili: Jager Julija, Cigoj Zvonimir, Kleinstejn Darinka, Zupan Josip in Sedlák Ruža.

Nagrajeni naj se radi nagrad zglasijo pri pristojnih zadrugah blagajnah.

Kreditna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani

razglaša izid volitev delegatov in njih namestnikov, ki so se vršile
dne 20. oktobra 1940.

1. volišče: JESENICE.

Volilnih upravičencev 161, volilo 82, izvoljeni so s 64 glasovi:

Delegati:

Kožar Jože, zvan. II.,
Ravtar Jože, zvan. II.,
Avšič Maks, uradnik,
Kavčič Drago, uradnik.

Namestniki:

Cvetrežnik Štefan, upokojenec,
Peterman Alojzij, uradnik,
Podlesnik Stane, delavec,
Primožič Janko, uradnik.

2. volišče: KRANJ.

Volilnih upravičencev 37, volilo 17, izvoljeni so s 16 glasovi:

Delegati:

Demark Franjo, prometnik.

Namestniki:

Andrejašič Jože, zvan. I.

3. volišče: LJUBLJANA ŠIŠKA.

Volilnih upravičencev 115, volilo 98, izvoljeni so s 89 glasovi:

Delegati:

Repina Jože, oficijal,
Kompere Alojz, nadz. proge,
Keržič Janez, ključavničar.

Namestniki:

Belinger Peter, prometnik,
Dolžan Viktor, zvan. I.,
Lipovšek Karol, ključavničar.

4. volišče: LJUBLJANA.

Volilnih upravičencev 310, volilo 217, izvoljeni so s 140 glasovi:

Delegati:

Črnač Alojz, viš. kontrolor,
Žagar Ivan, zvan. I.,
Peternel Franc, kontrolor,
Kompere Josip, zvan. II.,
Živic Ivan, delavec,
Kmet Anton, vlakovodja,
Anžur Leopold, zvan. II.

Namestniki:

Kampjut Leopold, oficijal,
Andromako Ivan, zvan. II.,
Lašič Zvečimir, oficijal,
Doma Ferdinand, kval. del.,
Srakar Jožef, prometnik,
Bukevec Franc, podvlakovodja,
Kemperle Mirko, zvan. II.

5. volišče: LJUBLJANA -- upokojenci.

Volilnih upravičencev 252, volilo 138, izvoljeni so s 136 glasovi:

Delegati:

Petek Milan, viš. svetnik v p.,
Mohorič Ivan, zvan. v. p.,
Juh Leopold, v. nadz. proge v p.,
Podpac Rudolf, uradnik v p.,
Kuštrin Ivan, uradnik v p.,
Stojkovič Jože, uradnik v p.

Namestniki:

Martelanc Hinko, uradnik v p.,
Jaklič Josip, uradnik v p.,
Podbevšek Ferdo, zvan. v p.,
Pičulin Ivan, mizar v p.,
Kos Kancijan, služitelj v p.,
Novak Ignac, kotlar v p.

6. volišče: LJUBLJANA II. sekcija.

Volilnih upravičencev 101, volilo 77, izvoljeni so s 75 glasovi:

Delegati:
Jereb Josip, viš. nadz. proge,
Tomšič Franc, zvan. I.,
Bahar Franc, kovač.

Namestniki:
Čamernik Rudolf, zvan. II.,
Žerjav Karol, zvan. II.,
Bule Alojz, slikar.

7. volišče: LJUBLJANA — kurilnica.

Volilnih upravičencev 332, volilo 201, izvoljeni so s 145 glasovi:

Delegati:
Ceglar Hinko, strojevodja,
Petrovčič Peter, oficijal,
Berčič Anton, kurjač,
Unk Miha, voz. pregl.,
Čibej Avgust, zvan. II.,
Okršlar Jože, zvan. II.,
Andrejašič Andrej, kotlar.

Namestniki:
Čepirlo Robert, strojevodja,
Pirman Franc, zvan. II.,
Rozina Josip, kurjač,
Humar Janez, voz. pregl.,
Nachtigall Rudolf, ključavničar,
Zupančič Franc, kurjač,
Lavrič Franc, kotlar.

8. volišče: BOROVNICA.

Volilnih upravičencev 63, volilo 31, izvoljeni so z 31 glasovi:

Delegati:
Škrjanec Milan, uradnik,
Kaltnikar Mihael, uradnik.

Namestniki:
Krašovec Jakob, zvan. II.,
Leben Franc, delavec.

9. volišče: RAKEK.

Volilnih upravičencev 122, volilo 74, izvoljeni so z 72 glasovi:

Delegati:
Molk Ivan, zvan. II.,
Kavčič Jakob, zvan. II.,
Arko Jože, zvan. II.

Namestniki:
Bonbač Martin, zvan. II.,
Bajc Andrej, zvan. II.,
Zdove Franc, služitelj.

10. volišče: GROSUPLJE.

Volilnih upravičencev 55, volilo 37, izvoljeni so:

Delegati:
Polič Anton, prometnik v p.,
Tomšič Alojz, nadz. proge.

Namestniki:
Vrbine Franc, nadz. proge,
Kokelj Viktor, zvan.

11. volišče: KOČEVJE.

Volilnih upravičencev 36, volilo 33, izvoljeni so s 35 glasovi:

Delegati:
Crnkovič Julij, nadz. proge.

Namestniki:
Rikauf Drago, šef postaje.

12. volišče: TREBNJE na Dolenjskem.

Volilnih upravičencev 55, volilo 49, izvoljeni so:

Delegati:
Namestnik Miroslav, nadz. proge,
Ostroveršnik Jože, prometnik.

Namestniki:
Smrekar Ignac, prog. čuvaj,
Kravcar Martin, desetar.

13. volišče: NOVO MESTO.

Volilnih upravičencev 148, volilo 97, izvoljeni so:

Delegati:

Pretnar Jakob, viš. kontrolor,
Kavčič Ivan, vlakovodja,
Bizjak Jože, nadz. signala.

Namestniki:

Mazovec Franc, strojevodja,
Zgaga Maks, vlakovodja,
Eršte Alojz, nadz. proge.

14. volišče: ČRNOMELJ.

Volilnih upravičencev 47, volilo 39, izvoljeni so z 39 glasovi:

Delegati:

Poljak Štefan, šef postaje.

Namestniki:

Jerman Jože, kretnik.

15. volišče: ZALOG.

Volilnih upravičencev 77, volilo 68, izvoljeni so z 68 glasovi:

Delegati:

Omahen Janez, v. nadz. proge,
Rajner Albert, mizar.

Namestniki:

škarja Miha, zvan. II.,
Kukavica Jožef, delavec.

16. volišče: LITIJA.

Volilnih upravičencev 55, volilo 41, izvoljeni so z 41 glasovi:

Delegati:

Bolotnikov Boris, admin. uradnik,
Hribar Franc, delavec.

Namestniki:

Vrhovec Jože, služitelj,
Jurca Ignac, zvan. II.

17. volišče: TRBOVLJE.

Volilnih upravičencev 67, volilo 52, izvoljeni so z 51 glasovi:

Delegati:

Paternost Jože, prometni uradnik,
Spindler Erhard, nadz. proge.

Namestniki:

Ravnikar Leopold, zvan. II.,
Pavšek Srečko, delavec.

18. volišče: ZIDANI MOST.

Volilnih upravičencev 169, volilo 124, izvoljeni so s 118 glasovi:

Delegati:

Rajgl Ivan, zvan. I.,
Stušek Mihael, zvan. II.,
Draksler Anton, zvan. II.,
Grebenšek Edi, uradnik.

Namestniki:

Burkeljc Leopold, zvan. II.,
šinkovec Miha, voz. čistilec,
Jazbinšek Rudolf, zvan.,
Adam Ciril, uradnik.

19. volišče: SEVNICA.

Volilnih upravičencev 50, volilo 39, izvoljeni so s 33 glasovi:

Delegati:

Rihter Franc, šef postaje.

Namestniki:

Bužan Ivan, nadz. proge.

20. volišče: VIDEM KRŠKO.

Volilnih upravičencev 47, volilo 32, izvoljeni so z 22 glasovi:

Delegati:

Bobek Ivan, desetar.

Namestniki:

Ivanjšek Jože, kretnik.

21. volišče: BREŽICE.

Volilnih upravičencev 57, volilo 44, izvoljeni so z 42 glasovi.

Delegati:	Namestniki:
Majer Anton, nadz. proge,	Häring Ivan, delavec,
Kežman Anton, prometnik.	Cerjak Martin, uradnik VII.

22. volišče: SAVSKI MAROF.

Volilnih upravičencev 38, volilo 36, izvoljeni so s 36 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Obersnel Fedor, v. nad. proge.	Lavrič Jože, zvan. II.

23. volišče: CELJE.

Volilnih upravičencev 144, volilo 115, izvoljeni so s 110 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Lukežič Franc, viš. nadz. proge,	Jelenc Franc, nadz. proge,
Kononenko Aleks, prom. uradnik,	Klajnshek Franc, zvan. II.,
Kos Rudolf, zvan. II.	Erjavec Rudolf, zvan. II.

24. volišče: ROGATEC.

Volilnih upravičencev 73, volilo 49, izvoljeni so s 34 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Sluga Janez, viš. kontrolor,	Ratajc Janez, služitelj,
Šoline Franc, strojevodja.	Haner Ivan, zvan. I.

25. volišče: POLJČANE.

Volilnih upravičencev 47, volilo 41, izvoljeni so s 40 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Seliškar Slavko, nadz. proge.	Anderlič Jože, kretnik.

26. volišče: PTUJ.

Volilnih upravičencev 83, volilo 61, izvoljeni so z 51 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Lenarčič Franc, uradnik v p.,	Petovar Mirko, uradnik,
Fras Jože, mizar.	Mlač Ivan, nadz. signala.

27. volišče: MURSKA SOBOTA.

Volilnih upravičencev 57, volilo 47, izvoljeni so s 34 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Skalar Jožef, nadz. proge,	Pogačnik Franc, podstrojevodja,
Petrič Ivan, nadz. proge.	Smrekar Alojz, desetar.

28. volišče: MARIBOR.

Volilnih upravičencev 68, volilo 52, izvoljeni so s 47 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Durjava Avguštin, viš. vlak. rev.,	Arhar Anton, nadz. proge,
Vojak Jakob, delavec.	Dvořak Karol, nadz. proge.

29. volišče: DRAVOGRAD-MEŽA.

Volilnih upravičencev 35, volilo 29, izvoljeni so s 15 glasovi:

Delegati:	Namestniki:
Wallas Josip, prometnik.	Bizjak Franc, kurjač.

30. volišče: VELENJE.

Volilnih upravičencev 38, volilo 34, izvoljeni so s 23 oz. 33 glasovi:

Delegati:
Curhalek Julij, nadz. proge.

Namestniki:
Jurič Viktor, kurjač zvan. II.

31. volišče: LJUBLJANA direkcija drž. železnic.

Volilnih upravičencev 286, volilo 242, izvoljeni so s 157 glasovi:

Delegati:
Vozelj Karol, gl. arhivar,
Uršič Peter, zvan. II.,
Okršlar Jože, pom. tehn.,
Nussdorfer Bruno, viš. kontrolor,
Potokar Josip, oficijal,
Stančič Anton, zvan. II.

Namestniki:
Dr. Žekar Franc, svetnik,
Pogačnik Miha, oficijal,
Sever Janez, oficijal,
Kušar Franc, oficijal,
Planinec Rajko, oficijal,
Šimnivec Avgust, zvan. II.

Po čl. 15 Pravilnika o volitvah delegatov in njih namestnikov je vložiti pritožbe zoper nepravilnosti ob upravljanju volitev v roku 5 dni po objavi izida volitev na upravni odbor zadruga.

Ljubljana, dne 15. decembra 1940.

Upravni odbor

Kreditne zadruga uslužbencev drž. železnic, Ljubljana.

Outrata Drago,
t. č. tajnik.

Jeras Ernest,
t. č. predsednik.

Vesele božične praznike in srečno novo leto

vsem članom, njihovim rodbinam in čitateljem „Zadrugarja“

želi

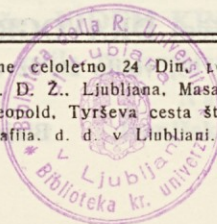
Uredništvo

„Zadrugarja“

Uprava

Nab. zadruga

„Zadrugar“ izhaja mesečno 20tega in stane celoletno 24 Din. Posamezna številka 3 Din. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. U. D. Z., Ljubljana, Masarykova cesta, kamor se pošiljajo tudi dopisi. — Odgovorni urednik: Dr. Benko Leopold, Tyrševa cesta št. 89. — Tiskali J. Blasnik nasled. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.



Naše cene

Radi splošno težke situacije, ki vlada zlasti v živilski stroki, se nakupne cene stalno menjajo. Radi tega tudi zadruga ne more držati stalnih prodajnih cen. Opozarjamo članstvo, da so vse naše cene, objavljene v cenikih, neobvezne in si pridržujemo pravico iste med mesecem zvišati odnosno znižati.

Moka

V kratkem bo uveljavljena uredba, po kateri bo ukinjena izdelava moke ničle, zato je pričakovati, da bele moke v bodoče sploh ne bo nikjer dobiti. Obveščamo članstvo, da imamo na zalogi manjšo količino bele moke, ki jo bomo kljub pomanjkanju za praznike še izdajali v neomejeni količini. Svetujemo, da naročite belo moko takoj, kajti kasneje bomo morali prodajo skrajno maksimirati ali pa sploh ukiniti.

Rozine in orehi

Ker ni izgledov, da bi za praznike mogli nabaviti zadostno količino rozin, priporočamo članom nakup orehov in orehovih jedrc, katerih imamo dovolj na zalogi in jih lahko dobi vsakdo v dovoljni količini.

Čaj

Radi dogodkov v svetu je onemogočen vsak uvoz kolonialnega blaga, stare zaloge, posebno čaja, pa so popolnoma izčrpane. Zato si moramo pomagati z domačimi rastlinskimi čaji, ki so poleg nizke cene tudi zdravilni. Naša zadruga je v nadomestilo za pravi kolonialni čaj nabavila lipovo cvetje, katero prodaja po nizki ceni.

Jabolka

Prejeli smo pravkar pošiljko lepih, zdravih zimskih jabolk. Ker je zaloge mala in jabolk preko zime ne bomo držali, svetujemo članom, da jih nabavijo takoj.

Obvestilo

Obveščamo članstvo, da smo v vseh naših prodajalnah uvedli makarone domače II. izdelane iz enotne moke. Ker so izdelki makaronov iz belih mok precej dražji, upamo, da bomo s tem članstvu v sedanjih časih ustregli.

Makaroni domači II. izdelani iz enotne moke so seveda temnejši napram onim iz bele moke, so pa okusni; glavno pa je, da so napram prima makaronom, ki stanejo din 13 40, za din 4 40 **cenejši.**

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, r. z. z o. z. v Ljubljani

CENTRALA: LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 17 • TELEFON ŠT. 46-52 IN 46-53

PRODAJALNE

Ljubljana:

Glav. kol., Masarykova cesta 17, telefon št. 4652-3

Gor. kol., Bleiweisova cesta 35, telefon št. 4651

Jesenice: Prešernova, telefon št. 606

Maribor:

Koroški kol., Frankopanova c. 34, telefon št. 2061

Glav. kol., Aleksandrova cesta 42., telefon št. 2825

Prodajamo samo članom.

CENIK št. 12

Obračunske cene veljavne od 17. decembra 1940 naprej.

Zadruga si pridržuje pravico, objavljene cene med mesecem znižati event, zvišati.

Na reklamacije se oziramo le takoj ob prejemu blaga.

Mlevski izdelki			
Moka	Ogg	kg	8 50
„	Og	„	8 50
„	enotna	„	5—
„	ajdova	„	*
„	koruzna	„	4—
„	„ krmilna	„	2 50
„	ržena	„	6—
Otrobi	pšenični drobni	„	2 50
Zdrob	koruzni	„	5—
„	pšenični	„	*
Žikin	zdrob ¼ kg	zav.	8 50

Testenine

Pomače

Fidelini	kg	13.40
Krpice	"	13.40
Makaroni	"	13.40
Polži	"	13.40
Rezanci	"	13.40
Špageti	"	13.40
Zvezdice	"	13.40
Makaroni iz enotne moke	"	9.—

Jalčne

Makaroni	kg	15:50
Polži	"	15:50

Jajčne v kartonih

Makaroni	16:50
Špageti	16:50
Jajnine vseh vrst	23—
F. K. " " " "	

Riž

Riž domači	kg	16.—
Riž italijanski	„	16.—

Deželni pridelki

Čebula, domača, nova	kg	2—
Čebula, pražena „Čepo“	doza	7—
Česen	kg	750
Fižol, prepeličar	”	750
Fižol, tetoyski	”	6—
Grah zelen	”	15—
Jabolka	”	*
Ješprenj, srednji	”	850
Ješprenček, drobni	”	11—
Kaša	”	*
Koruza debela	”	350
Leča debela Ia	”	19—
Zelje kislo v sodih	”	350
Zelje kislo na drobno	”	4—
Krompir, novi	”	175
Oves	”	460
Piča za kure	”	440
Ptičja hrana	”	1050
Ječmen	”	480
Proso	”	480
Semena zelenjadna in cvetlična	zav.	1—
Semena fižol in grah	”	2—

**Sadje južno,
sušeno in sveže**

Rozine, Ia	kg		*
----------------------	----	--	---

Slive, suhe	kg	13.—
Fige, dalmatinske	„	9.50
Orehi celi	„	11.—
Orehova jederca	„	36.—
Lešniki, tolčeni	„	46.—
Limone	kom.	*
Mak plavi	kg	32.—
Mandeljni, la	„	55.—
Rožiči, celi	„	11.—
Rožičeva moka	„	11.50

Sladkor

Kocke	kg	17-50
Sipa, drobna	"	16—
„ debela	"	16-10
V prahu	"	17-50
Bonboni	"	40—
„ Fourres, la	"	50—
Bonboniere	kom.	po izb.
Kandis	kg	36—
Margo slad	"	44—
Šumeča limonada	kom.	1—

Sol

Fina	kg	6—
Morska	"	250

Kava

Surova Santos	kg	98—
Žgana Braziljska	"	116—

Žitna kava

Ječmenova, slajena, za-		
družna	kg	16—
Ječmenova, zadružna	"	12—
Ržena, slajena, zadružna	"	17—
Kneipp	"	19—
Perola	"	13·50
Proja	"	13·50
Žika	"	17—
Ječmenova kava, odprta	"	10—

Ostale kavine primesi

Cikorija Franck à ½ kg	kg	19—
" Franck à ¼ kg	"	20·50
" kolinska à ½ kg	"	19—
" kolinska à ¼ kg	"	20—
Enrilo	"	22—
Figova kava	"	24—
Redilna kava	"	22—

Mast

Mast la	kg	*
Čajno maslo la gorenjsko	"	*
" " štajersko	"	*
Kuhano maslo	"	47—

Mesni izdelki

Carsko meso	kg	33—
Hrenovke	kom.	*
Jezik, goveji	kg	35—
" svinjski	"	35—
Kračje	"	18—
Kranjske klobase	kom.	5—

Meso, prekajeno, vratina	kg	34—
Prsni vršci	"	24—
Reberca, brez kože	"	30—
Salama, krakavska	"	36—
" letna	"	30—
" milanska	"	80—
" poljska	"	32—
" navadna	"	18—
" ogrska	"	80—
" pariška	"	30—
" posebna	"	32—
" tirolska	"	32—
Slanina, hamburška	"	40—
" krušna	"	34—
" papricirana	"	36—
" prekajena, deb.	"	36—
" soljena	"	34—
" tirolska	"	40—
Svinjske glave, brez kosti	"	20—
Šunka, domača, kuhana	"	60—
" praška, surova	"	36—
" zvit	"	35—
Želodec suhi	"	37—

Ribe — pastete

Polenovka	kg	36—
Polenovka soljena	"	24—
Rusi ½ l	koz.	25—
"	kom.	1·75
Sardele, očičene, v olju	"	1—
Sard. obr. s kaper., mala	doza	5—
" " " " velika	"	10·50
Sardine ⅓	"	11—
Sardine ¼	"	10—
Sardine ⅕	"	8·50
Sardine ⅙	"	4·75
"	kom.	1·50
Pašteta, jetrna	doza	7—
" sardelna	"	7·50
Guljaž, goveji	"	11·50
Vampi	"	9·50

Delikatese

Citronat	kg	100—
Naš čaj	zav.	10—
Čaj v zavitkih	zav.	7·50
" " " "	"	18—
" brazilski „Mate“	"	5—
Lipovo cvetje	kg	48—
Čokolada à ¼ kg	tabl.	21·50
Čokolada à ⅙ kg	"	9—
" " ⅓ "	"	4·75
" " " ⅓ kg	tabl.	10—
" " " ⅓ "	"	19—
" mlečna ⅓ kg	"	8·50
" " ⅓ "	"	17—
Čokolada ribana	kg	70—
Drobtine	"	13—
Gorčica	"	24—
"	koz.	8—
Gorčica v soljenkah	"	12—
Jajca, štajerska	"	*

Na progo jih ne moremo pošiljati.

Juhan, mali	stekl.	11—
" veliki	"	22·50
" na drobno	dkg	1·45
Kakao, holandski	kg	80—
Kapri	"	75—
Keksi na drobno	kg	35—
Kruh enotni	štruca	3—
Kumarce, kozarec	38—	do 70—
Kvargeljni	kom.	—50
Kvas	kg	47—
Maggi, mali	stekl.	12—
" srednji	"	21—
" veliki	"	30—
" na drobno	dkg	1·70
" kocke	kom.	1·25
Marmelada jabolčna	kg	22—
Marmelada, slivna	"	22—
Med cvetlični	"	35—
Med ajdov	"	35—
Med, mali lončki	"	2—
Med, srednji lončki	"	5—
Med, veliki lončki	"	9—
Desert šnite	"	2·50
Napolitanke, dolge	"	1·25
Oblati	"	17—
Otroški piškoti	"	16—
Ovomaltine, mala	doza	13—
" srednja	"	30—
" velika	"	52—
Paradižniki, ⅓ kg	"	5·50
" ½ "	"	12—
" 1 "	"	23—

Prihajajte v prodajalno v odrejenem terminu, pa bode te dobro in hitro postreženi. Embalažo pošiljajte pravočasno.

Sir, Chalet	kom.	1.75
" " " " " " " "	škatl.	10.50
" emendolski, la	kg	36.—
" Parmezan	"	87.—
" trapistovski	"	32.—
" edamski	"	33.—
Soda, jedilna	"	20.—

Pudingi in pecilni praški

Citronin prašek za puding zav.	3.—
Čokoladni prašek za puding	" 3.25
Malinov prašek za puding "	3.—
Mandelnov prašek za puding	" 3.—
Pecilni prašek	" 1.25
Pripomoček za vkuhanje	" 2.25
Rumenilo	" 1.25
Vanilijeva krema	" 3.50
Vanilijin prašek za puding "	3.—
Vanilijin sladkor	" 1.—

Dišave

Cimet, cel in zmlet	zav.	*
Ingver	"	*
Janež	"	*
Kamilce	kg	55.—
Klinčki (žbice), celi in zmleti	zav.	*
Korjander	"	*
Kumna	"	*
Lavorjevo listje	"	*
„ zrnje	"	*
Majaron	kg	65.—
Muškatov cvet	zav.	*
Muškatovi orehi	kom.	2.—
Paprika, huda	zav.	*
„ sladka	"	*
Piment, cel in zmlet	"	*
Poper, „ „ „	"	*
Vanilija v šibkah velika kom.		7.50
Žafran	zav.	1.25

Tekočine

Kis za vlaganje	l	4.—
„ nav., dvojno močni	„	3.50
„ vinski	„	5.—
Olje, namizno	„	25.—
Francosko žganje, mala stekl.		10.—
„ „ srednja „		26.—
„ „ velika „		52.—

Brandy, à 0.35 l	stekl.	34.—
" " 0.70 l	"	60.—
Liker, Balkan, grenki	l	54.—
" " sladki	"	54.—
" Pelinkovec	"	52.—
" razni	"	52.—
Rum la, à 1/2 l	stekl.	44.—
" la, " 1 l	"	76.—
" Ila, " 1/2 l	"	31.—
Esenca za liker	"	5.—
Rumova esenca	"	9.—
Žganje, borovničar, à 1/2 l	"	35.—
" brinjevec, " 1/2 l	"	34.—
" slivovka, " 1/2 l	"	25.—
" tropinovec, " 1/2 l	"	25.—
Vino, belo, štajersko	l	*
" Jagodinsko, črno	"	*
" cviček	"	*
" belo, dalmatinsko	"	*
" Opolo	"	*
" Prošek	"	30.—
" Vermut	"	45.—
Malinovec, à 1/2 l	stekl.	16.—
" odprti	kg	22.—
Radenska voda 14/10 l	stekl.	7.50
" " 1/2 l	"	3.75
Rogaška voda 14/10 l	"	7.50
" " Donati 1 l	"	7.—
Grenka voda Fr. Jožefova	"	12.—

Potrebščine za perilo

Mila

Schicht, enotno	kg	18.50
Zlatorog, enotno	"	18.50

Pralni praški

„Ena“, milne luske	kg	65.—
„Henko“ soda	zav.	2.50
Lux	"	4.50
Perion	"	7.—
Persil	"	6.—
Radion	"	6.50
Snežinka	"	6.—
Ženska hvala	zav.	3.—
Radost peric	"	3.—
Teksil	"	2.50
Belil	"	2.75

Druge potrebščine

Soda za pranje	kg	275	
Lug	"	4.50	
Boraks	zav.	2.50	
„ carski	škatl.	5.75	
Škrob rižev	"	6.—	
„ „	zav.	1.50	
Plavilo v kroglicah	"	3.50	
Plavilni papir	"	1.75	
Pralni stroji, leseni, mali	kom.	18.—	
„ „ „ vel.	"	19.—	
Pralni stroji, pločev. mali	"	20.—	
„ „ „ vel.	"	22.—	
Vrvi za perilo	15 m	Cene po kvaliteti	}
„ „ „	20 m		
„ „ „	25 m		
„ „ „	30 m		
„ „ „	35 m		
„ „ „	40 m		
Obešalniki za sušenje pe- rila	kom.	20.—	
Ščipalka za perilo	"	—25	

Toaletni predmeti

Milo, Elida, Favorit	kom.	10—
" " 7 cvetic	"	9.50
" Glicerin	"	9.50
" Elida lanolin, m.	"	7—
" " " vel.	"	12.50
" „Astra“	"	8.50
" Osiris	"	10—
" za roke	"	7—
" peščeno Zlatorog	"	3—
" Stella, mala	"	6.50
" " velika	"	11—
" za britje la	"	9.50
" " " Ila	"	3.50
Cimean	"	8—
Chlorodont	"	8—
Doromat	"	9—
Kalodont mala	"	8—
" vel.	"	14—
Odol mala stekl.	"	23.50
" sred.	"	37—
" vel.	"	65—
Olje, orehovo, pristno	"	8—
Olje za sončenje in ma- sažo	"	8—
Ustna voda Cimean	"	19—
Kolonska voda . . . mala	"	15—
" " . . . vel.	"	26—
Esenca za kolonsko vodo stekl.	"	20—
Krema za kožo Cimean	doza	11—
Krema za kožo Elida nočna	tuba	15.50
Krema za kožo Elida dnevna	"	15.50

Nivea krema	doza	12—
Parfum	stekl.	19—
Puder Elida	škatl.	15—
Vazelin „	doza	8:50
Šampon „	zav.	4—

Potrebščine za čevlje

Krema, črna	mal. škatl.	6—
„ „	sred. „	7:75
„ „	vel. „	18—
„ rjava	„	6—
„ rumena	„	6—
„ bela	„	6—
„ sortirana	„	3—
Krema črna Jadran sred. „	„	7—
Mast za čevlje, črna . . .	„	5:50
„ „ „ rjava	„	5:50
Krtače za blato	kom.	4—
„ „ mazanje	„	1:50
„ „ svetljenje	„	12—
Vežalke, črne, kratke . . .	par	1:75
„ „ srednje	„	2—
„ „ dolge	„	2:25
„ rjave, kratke	„	1:75
„ „ srednje	„	2—
„ „ dolge	„	2:25
„ usnjene, črne	„	2:50
„ „ rjave	„	2:50

Razno

Barva za pirhe	zav.	—75
Ostara	„	2:50
Brusači	kom.	13—
Celofan, papir	zav.	2:50
Čistilo za parkete . mal. doza	mal. doza	14:50
„ „ „ vel. „	„	24—
Črnilo	stekl.	3:25
Schell-Toks, mala kant. . .	kom.	16—
„ „ vel. kant.	„	28—
„ „ črpalka	„	20—
„Čistinit, za obleke . . .	stekl.	12—
Grafit	kom.	—50
Hobby, prašek	zav.	4—
Kolofonija	kg	25—
Kladiva za meso	kom.	14—
Kolesa moška, kromirana 1400	do 1600	—
„ damska, kromir.	1450-do 1650	—
„ moška, poniklj.	kom.	1200—
Likalit	zav.	4—
Oglje bukovo	kg	2:50
Krtače za obleko	kom.	16—
„ „ parkete	„	27—

Krtače za ribanje	kom.	7:75
Krtače za roke	„	3:50
„ „ roke, dvostr.	„	5:50
Krtače za zobe, male	„	9—
Krtače za zobe, velike	„	13—
„ „ „ la	„	15—
„Mali sadjar“	knjiga	5—
„Mali vrtnar“	„	5—
Metle, male	kom.	15:50
„ velike	„	20—
Metlice, otroške	„	8:50
„ za obleko	„	8:50
„ „ posodo	„	2:75
Muholovci	kom.	1—
Nočne lučke	škatl.	2—
Obešalniki, mali	kom.	3—
Olje za šivalne stroje	stekl.	5:50
Omela, bombažna	kom.	32—
„ mala	„	13—
„ za parkete	„	32—
Omelčka za čiščenje ste-		
klenic	7.50 do 15—	
Pasta za peči	škatl.	3—
Peharji, srednji	kom.	4—
„ veliki	„	4:50
Papir klosetni	zav.	3:25
Peresniki	kom.	2—
Pergament papir	pola	1—
Pesek za email posodo	zav.	—
„ „ „ „	„	1:50
„ „ „ „	„	2—
„ „ alum. „	„	2:50
Pile, trioglate srednje	kom.	6—
„ „ velike	„	6:50
„ plošnate, male	„	11:50
„ „ srednje	„	13—
„ „ velike	„	15—
Prašek za čiščenje zlata		
in srebra	zav.	3:25
Prazne pušice	kom.	7—
Predpražniki Ia	16— do 49—	
„ „ „ „	kom.	12:50
„ „ „ „ (slama)	„	4—
Prijatelj gospodinj (za		
štedilnik)	„	110—
Rahljači, brez ročaja	„	12—
„ „ z ročajem	„	15—
Sidol	tuba	6—
Svitol	„	5:50
Vitol	„	5:50
Sita patent	kom.	22—
Snažilne gobice za po-		
sodo	„	1:50
Solnice, lesene	„	12—
Stručnice, male	„	6—
Stručnice, velike	kom.	8—
„ „ srednje	„	7—
Svinčniki, navadni	„	1:75
„ „ tintni	„	3:50
Čudežne svečice	zav.	2:25
Šivanke	„	1:50

Šmirkovo platno, belo . . .	pola	2—
„ „ sivo	„	2:50
Sted Regulator obroči:		
160—220 mm	kom.	60—
230—240 „	„	75—
Sted Regulator plošče:		
18×12 col	„	115—
21×12 „	„	120—
Tepači	„	—
„ veliki	„	18:50
Umetno gnojilo	kg	2—
Vim	zav.	2:75
Vit	„	4:50
Vžigalice	„	10—
„	škatl.	1—
„ male	„	0:50
Zobotrebci	zvez.	—25
Jedilni pribor, navadni,		
alpaka in kromiran	Po izbiri	

Kurivo

Drva, bukova, cela	}	*
„ „ žagana		
„ mehka v kolob.		
Premog, trboveljski, kosovec		
Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.		

Velika izbira manufakture, perila, nogavic, rokavic, galanterijskega blaga, dežnikov, klobukov in preprog. Emajlirana kuhinjska posoda, vse vrste porcelana, stekla, žarnice itd.

Naša prodajalna na Jesenicah prodaja poleg špecerije tudi vse galanterijsko blago.

Naprošamo člane, da prilagajo k naročilu platnene vrečice za vse drobno blago. Vrečice lahko dobite v vseh naših prodajalnah po nizki ceni.

Svetujemo, da hranite vse mlevske izdelke odprte na zračnem in hladnem prostoru.

Člani, ki jemljejo moko v originalnih vrečah se naprošajo, da predhodno prinesejo ali pošljejo vrečo, ker se jim bo ista drugače zaračunala.